

תוכנית לקידום הצמיחה והפיתוח הכלכליים של האוכלוסייה הבדואית בנגב

הצעה להחלטה

בהמשך להחלטות ממשלה מס' 881 (ערב/15) מיום 25.9.03 ומס' 3956 (ערב/40) מיום 22.7.05 ומתוך הכרה בחשיבותו של "... פתרון מערכתי כולל ומשולב בנושא הקרקע ובנושא תכנון ההתיישבות, התעסוקה והחינוך, כשאלה משולבים בנושא תנאי החיים ביישובים..." (דו"ח הוועדה להצעת מדיניות להסדרת התיישבות הבדואים בנגב, דצמבר 2008).

מחליטים,

1.

א. להפעיל תוכנית חמש שנתית בשנים 2012 - 2016 (להלן: **"תקופת הביצוע"**) לקידום הפיתוח והצמיחה הכלכליים של האוכלוסייה הבדואית בנגב ולקידום שילובם של האזרחים הבדואים בנגב בכלכלה ובחברה הישראלית אשר תכלול את הפעולות המפורטות להלן (להלן: **"תוכנית הפיתוח"**).

ב. לקבוע כי החלטה זו תחול על כל האוכלוסייה הבדואית המתגוררת בנפת באר שבע של משרד הפנים (להלן: **"האוכלוסייה הבדואית בנגב"**) וכי, בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 בנושא אזורי עדיפות לאומית, הרשויות המקומיות הבדואיות שבנפת באר שבע של משרד הפנים, לרבות כל רשות מקומית בדואית שתקום במהלך תקופת התוכנית, ככל שתהיה כזו, יוגדרו כיישובים בעלי עדיפות לאומית לצורכי החלטה זו, הכל כמפורט בסעיף 19 להחלטה זו.

2. לקבוע את המטרות הבאות לתוכנית הפיתוח:

א. לקדם את העצמאות הכלכלית של הבדואים בנגב.

ב. לחזק את הרשויות המקומיות הבדואיות, לשפר את מצבן הכלכלי ואת תנאי החיים בהן.

ג. לחזק את חיי החברה, את הקהילתיות ואת המנהיגות ביישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב.

3. לפעול להשגת המטרות שלעיל תוך שימת דגש על השקעה בנשים ובצעירים, בפרט בתחומי התעסוקה וההשכלה, מתוך הכרה בכך שלקידום שתי קבוצות אלו תרומה מיוחדת להגברת הצמיחה והפיתוח הכלכליים של כלל האוכלוסייה הבדואית בנגב, ובאמצעות היעדים והפעולות שלהלן:

א. העלאת שיעור התעסוקה של האוכלוסייה הבדואית בנגב תוך גיוון מקומות התעסוקה והגברת השילוב של המועסקים במשק הישראלי.

עיקרי הפעולות שיבוצעו למימוש יעד זה:

משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

(1) **הקמת והפעלת מרכזי תעסוקה ביישובים והמשך הפעלת מרכז תעסוקה אזורי:** משרד התמ"ת יפעל להתקשרות בכפוף לכל דין עם ג'וינט ישראל, ובשיתוף עם המשרד לפיתוח הנגב והגליל, לצורך הקמת והפעלת מרכזי תעסוקה ביישובים ומרכז תעסוקה אזורי לפי הפירוט הבא:

המשרד ימשיך להפעיל את המרכזים הקיימים ביישובים חורה ושגב שלום, וכן את המרכז האזורי ויקים 6 מרכזים ביישובים חדשים – באבו בסמה, ברהט, בערעה, בלקיה, בכסיפה ובתל שבע (לאו דווקא על-פי הסדר הנ"ל), והכל לקידום מגוון היבטי התעסוקה בכל יישוב לרבות ההכוונה, ההכשרה והליווי התעסוקתיים.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
33.03	28.03	5.00	7.52	1.00	7.10	1.00	6.09	1.00	5.10	1.00	2.23	1.00	מרכז תעסוקה ביישובים (לא כולל אבו בסמה ורהט)
27.50	27.50	0.00	10.80	0.00	6.30	0.00	4.12	0.00	3.47	0.00	2.81	0.00	מרכז תעסוקה אזורי
9.81	9.81	0.00	2.42	0.00	2.45	0.00	2.14	0.00	1.83	0.00	0.97	0.00	מרכז תעסוקה רהט
5.30	5.30	0.00	1.54	0.00	1.55	0.00	1.23	0.00	0.97	0.00	0.00	0.00	מרכז תעסוקה אבו בסמה
75.64	70.64	5.00	22.28	1.00	17.39	1.00	13.57	1.00	11.37	1.00	6.02	1.00	סה"כ – הממשלה
25.25	25.25												ג'וינט ישראל (על-פי הודעתם)
100.89	100.89		28.33		23.44		19.62		17.42		12.07		סה"כ - כולל ג'וינט (לפי פריסה של 5.05 לשנה)

* כולל 5 מלש"ח מתקציב המשרד לפיתוח הנגב והגליל. יובהר כי תקציבי המשרד לפיתוח הנגב והגליל יוכלו לשמש לצורך הפעלת כל אחד ממרכזי התעסוקה בכל יישוב והכל בהתאם לסיכומים שיושגו בין המשרד לבין משרד התמ"ת.

** יובהר, כי במסגרת התקציב המיועדת לכל שנה, סדר פתיחת המרכזים והחלוקה התקציבית שתתקבל על פיו במסגרת התקציב הנתון בכל שנה, ייקבעו על ידי משרד התמ"ת בתיאום עם ראש צוות היישום.

(2) **פיתוח אזורי תעשייה קיימים:** משרד התמ"ת ימשיך את פיתוחם של אזורי התעשייה הבאים: 'עידן הנגב', שגב שלום, ערוער ואזורי תעשייה במועצה האזורית אבו בסמה; כן יסייע במימון הקמת מנהלת אזורי תעשייה באבו בסמה - והכל בהתאם לכללי מינהל אזורי פיתוח במשרד התמ"ת. לאחר השלמת הפיתוח שיבוצע במסגרת תכנית זו, אזורי התעשייה יושלמו ויועברו לאחריות הרשויות המקומיות.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
68.00	68.00	0.00	2.66	0.00	14.38	0.00	19.96	0.00	7.00	0.00	24.00	0.00	המשך פיתוח אז"ת "יעידן הנגב" - השלמת 300 דונם
50.00	46.00	4.00	10.00	1.00	11.50	1.00	13.50	1.00	5.00	1.00	6.00	0.00	פיתוח אז"תים אבו בסמה - 200 דונם
13.00	12.00	1.00	2.00	1.00	3.00	0.00	3.00	0.00	2.00	0.00	2.00	0.00	פיתוח שלב ב' והשלמות באז"ת שגב שלום - 70 דונם
8.00	8.00	0.00	1.00	0.00	2.00	0.00	2.00	0.00	1.00	0.00	2.00	0.00	השלמות פיתוח באז"ת ערוער - 25 דונם
2.50	2.50	0.00	0.50	0.00	0.50	0.00	0.50	0.00	0.50	0.00	0.50	0.00	סיוע למינהלת אזורי תעשייה של אבו בסמה
141.50	136.50	5.00	28.16	2.00	31.38	1.00	38.96	1.00	15.50	1.00	22.50	0.00	סה"כ

(3) מתן תמריצים למעסיקים באמצעות מסלול תעסוקה לאוכלוסייה הבדואית: משרד התמ"ת יפעיל מסלול ייחודי למעסיקים אשר יעסיקו בדואים בענפי התעשייה, והכל תוך התאמת רכיבי המסלול לצורכי התעסוקה במגזר הבדואי בנגב.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
44.00	22.00	22.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00	4.00	3.00	3.00	מסלול מעסיקים

(4) הכשרות מקצועיות: משרד התמ"ת יקדם את ביצוען של הכשרות למבוגרים ושל לימודי הנדסאות למבוגרים, לרבות באמצעות פתיחת כיתות ומתן תמיכות ללומדים במסגרת מבחני התמיכה הקיימים לסיוע בעלות שכר הלימוד, דמי קיום והוצאות נלוות נוספות לצורך לימודיהם. תכנית לימודי ההנדסאות תיבחן מדי שנה על ידי צוות משותף של משרד התמ"ת, אגף התקציבים במשרד האוצר וראש מטה היישום כהגדרתו בפרק היישום להלן.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
33.80	20.80	13.01	5.51	2.00	5.51	2.00	5.51	2.00	4.28	2.00	0.00	5.01	הכשרה טכנולוגית הנדסאים
10.00	3.00	7.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.00	2.00	0.00	2.00	הכשרת מקצועות למבוגרים
43.80	23.80	20.01	6.51	3.00	6.51	3.00	6.51	3.00	4.28	4.00	0.00	7.01	סה"כ

(5) **הרחבת פעילות לעידוד יזמות עסקית:** משרד התמיכה ירחיב את פעולת הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במגזר הבדואי בנגב, תוך מתן דגש ליזמות עסקית של נשים.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
14.00	9.00	5.00	1.10	0.90	2.85	1.15	1.10	0.90	2.85	1.15	1.10	0.90	יזמות עסקית

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

(6) **מיזמים חקלאיים:** משרד החקלאות יפעל לפיתוח תחום העדר באמצעות הקמת מכלאות לעדרים בדודאים ובחורה, על מנת להעמיד פתרון למגדלי העדרים ולהוציא את העדרים מהיישובים, ועל ידי כך לשפר את תנאי החיים בהם. כן יפעל לקידום המחקר העוסק בהשבחת העדר ובטיפוחו.

משרד החקלאות יקים ויפתח מיזמים חקלאיים במועצה האזורית אבו בסמה, על פי תוכנית שתיקבע ע"י המשרד בתיאום עם המועצה האזורית.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
12.00	12.00	0.00	0	0.00	3.00	0.00	3.00	0.00	3.00	0.00	3.00	0.00	מכלאות צאן - דודאים
2.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	מכלאות צאן - חורה
2.00	0.00	2.00	0.00	0.25	0.00	0.25	0.00	0.50	0.00	0.50	0.00	0.50	מיזמים חקלאיים אבו בסמה
1.50	0.00	1.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.50	0.00	0.50	0.00	0.50	מחקר השבחת עדר
17.50	14.00	3.50	3.00	0.50	3.00	0.50	3.00	1.00	5.00	1.00	0.00	0.50	סה"כ

ב. קידום ההשכלה בקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב במטרה לתמוך בתעסוקתם.

על מנת לקדם את השתלבותם של הבדואים בנגב בתעסוקה, לגוון את תעסוקתם ולשפר את הכנסתם, תתבצע השקעה בקידום ההתמדה בלימודים, בצמצום הפערים ובשיפור ההישגים הלימודיים של ילדים ובני נוער, תוך שימת דגש מיוחד על השקעה במצוינות וכן על הכנה להשתלבות בשוק התעסוקה. כן תתבצע השקעה בהשלמת השכלה למבוגרים, עם דגש על נשים.

עיקרי הפעולות שיבוצעו למימוש יעד זה:

משרד החינוך

- (1) **תוכניות ייעודיות לשיפור הישגים לימודיים, לצמצום פערים, להרחבת ההתמדה בלימודים ולהשלמת בגרויות:** משרד החינוך יפעיל תכניות לצמצום הנשירה וכן יפעיל תוכניות הכוללות שעות תגבור לימודי תלמידים מתקשים, השלמת בגרות לנבחני משנה, אבחון ואיתור לקויות למידה וליווי תלמידים מאובחנים.
- (2) **שדרוג מערכת החינוך הטכנולוגי-מדעי והקמת חטיבת לימודים טכנולוגיים על תוכניות:** משרד החינוך ירחיב את היקף הפעלתן של תוכניות ללימודים טכנולוגיים ולימודים לתעודת בגרות, יפתח מסלולי המשך לכיתות יג-יד' (טכנאים והנדסאים), ישדרג מעבדות טכנולוגיות וכן יפעל לפתיחת מגמות טכנולוגיות בהלימה לצרכי המשק והכלכלה ולהרחבת פרויקטים ותוכניות לשילוב תלמידים בתעשייה.
- (3) **חיזוק המצטיינים וקידום המצוינות:** משרד החינוך יפעיל מרכזים ותוכניות לתלמידים מצטיינים לעידוד המצוינות.
- (4) **חינוך לקריירה:** משרד החינוך יפעיל תוכנית לתלמידי כיתות יב' המתמקדת בהכנת התלמידים לקראת שילוב באקדמיה ובתעסוקה.
- (5) **השלמת השכלה:** משרד החינוך יפעיל מגוון תוכניות להשלמת השכלה למבוגרים בדגש על נשים, מרמת טרום יסוד ועד להשלמת תעודת בגרות.
- (6) **הקמת כיתות גן וכיתות לימוד בביה"ס:** הקמת כיתות גן וכיתות בייס תבוצע עפ"י תוכנית החומש המתוכננת לנושא זה לשנים 2012-2016 אשר עתידה להגיע לאישור הממשלה בהחלטה נפרדת בעת קרובה.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
25.00	12.50	12.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	צמצום פערים לימודיים במגזר
15.37	15.37	0.00	4.77	0.00	4.24	0.00	3.18	0.00	2.12	0.00	1.06	0.00	תוכניות ייעודיות לשיפור הישגים לימודיים, לצמצום פערים, להרחבת ההתמדה בלימודים ולמשלמות בגרויות
13.80	13.80	0.00	2.76	0.00	2.76	0.00	2.76	0.00	2.76	0.00	2.76	0.00	שדרוג מערכת החינוך טכנולוגי - מדעי
4.80	0.00	4.80	0.00	1.43	0.00	1.53	0.00	1.08	0.00	0.71	0.00	0.05	חינוך טכנולוגי - הרחבת מסלול טו"ב (טכנאי ובגרות)
9.50	7.70	1.80	1.81	0.42	1.81	0.42	1.96	0.46	1.36	0.32	0.75	0.18	הקמת מרכזי מצוינות
4.67	4.67	0.00	0.93	0.00	0.93	0.00	0.93	0.00	0.93	0.00	0.93	0.00	חינוך לקריירה
11.00	11.00	0.00	2.20	0.00	2.20	0.00	2.20	0.00	2.20	0.00	2.20	0.00	השלמות השכלה למבוגרים
40.25	29.75	10.50	5.95	2.1	5.95	2.1	5.95	2.1	5.95	2.1	5.95	2.1	תכניות בתחום החינוך הבלתי פורמלי *
124.39	94.79	29.60	20.93	6.45	20.40	6.56	19.49	6.14	17.82	5.63	16.16	4.82	סה"כ

*פירוט על החינוך הבלתי פורמאלי מובא בסעיף ה(1) בהמשך.

** למניעת כפל תקצוב יובהר, שחלק מהסעיפים הצפויים להיכלל בתוכנית כאמור בסעיף (ב) זה ובסעיף (ה) להלן, כבר שולבו בבסיס תקציב משרד החינוך לשנים 2011-2012. לפיכך, ככל שפריט בתוכנית הוכלל כבר, באותו היקף כספי, לאותה מטרה ולאותו פרק זמן בבסיס התקציב, כאמור, יראו אותו כאילו תוקצב במסגרת התוכנית.

ג. פיתוח תשתיות בדגש על תשתיות תומכות תעסוקה, השכלה וחברה

עיקרי הפעולות שיבוצעו למימוש יעד זה :

משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

(1) **שיפור הנגישות התחבורתית של האוכלוסייה הבדואית למוסדות השכלה ולמקומות לתעסוקה:** משרד התחבורה – מינהל תשתיות ומינהל היבשה ישפרו את נגישות יישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב למוקדי השכלה ותעסוקה באמצעות הרחבת הפריסה של תחבורה ציבורית סדירה בקווים היישוביים והבין-עירוניים, שיפור של תשתיות תחבורה ציבורית למטרה זו ופיתוח עורקי התחבורה הראשיים ושיפור הבטיחות בעורקי התחבורה ביישובים.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
119.50	59.75	59.75	11.95	11.95	11.95	11.95	11.95	11.95	11.95	11.95	11.95	11.95	מינהל התשתיות
108.00	0.00	108.00	0.00	21.60	0.00	21.60	0.00	21.60	0.00	21.60	0.00	21.60	תחבורה ציבורית כללי
7.47	0.00	7.47	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.27	0.00	5.20	תשתיות כלליות
31.36	15.68	15.68	3.92	3.92	3.92	3.92	3.92	3.92	3.92	3.92	0.00	0.00	תחבורה ציבורית - אבו-בסמה
10.21	0.00	10.21	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4.53	0.00	5.68	תשתיות אבו-בסמה
276.53	75.43	201.10	15.87	37.47	15.87	37.47	15.87	37.47	15.87	44.27	11.95	44.42	סה"כ

משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

(2) **מסגרות לילדים:** משרד התמיכה יקצה תקציב להגדלת היקף הילדים והמסגרות הנהנים מסבסוד שכר הלימוד וההפעלה במעונות יום, במשפחתונים ובצהרונים – בהתאם למבחני התמיכה שנקבעו על ידי המשרד בעניין זה, וירחיב את ההכרה על צהרונים לכל צהרון שיעמוד בנזיל המשרד.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
24.00	0.00	24.00	0.00	6.00	0.00	5.00	0.00	4.50	0.00	4.50	0.00	4.00	מעונות יום משפחתונים וצהרונים

משרד הבינוי והשיכון

(3) הקמת מבני ציבור:

(א) משרד הבינוי והשיכון יפעל להקמת מבני ציבור ביישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב. פירוט המבנים ייקבע על בסיס בחינת מלאי מוסדות הציבור הקיימים בכל יישוב, בחינת צורכי היישובים מול ראשי הרשויות המקומיות ובהתאם לקריטריונים המקובלים במשרד.

(ב) במסגרת זו, וכחלק מהמאמץ הכולל להשלמת תשתיות ביישובי אבו בסמה, יקים משרד הבינוי והשיכון מבנים רב תכליתיים ומגרשי ספורט משולבים ביישובי המועצה האזורית אבו בסמה בתקציב כולל של 13.9 מלש"ח.

(ג) משרד הבינוי והשיכון יקצה סך של 5 מלש"ח לצורך הקמת בריכת שחייה עבור תושבי האזור באחד מיישובי הרשויות המקומיות הבדואיות. פרטי ואופן הקמת הבריכה, לרבות מיקומה, יסוכמו בין משרד הבינוי והשיכון בהיוועצות עם הוועדה המקצועית האזורית כהגדרתה בסעיף 8 להלן, ומשרד התרבות והספורט, בין היתר תוך התייחסות למקורות המימון הנוספים של היישוב בו מיועדת הבריכה לקום.

(ד) הצטיידות והבאת המבנה להתחלת הפעלה: משרד הבינוי והשיכון יקצה עד 5% מתקציב מבני הציבור על פי החלטה זו, לשם השקעה בהצטיידות לחלק מהמבנים שייבנו, על פי הצורך, ולשם הבאת המבנה להתחלת הפעלה. המנגנון לפיו יוקצו תקציבים למטרה זו והקריטריונים להפעלתם, ייקבעו בתיאום בין משרד הבינוי והשיכון, משרד החינוך, וגורמים נוספים לפי העניין, ובתיאום עם הוועדה המקצועית האזורית ויובאו לאישור ועדת ההיגוי כחלק מתוכנית העבודה של משרד הבינוי והשיכון.

תקציב:

תקציב (במיליון ₪)	2012		2013		2014		2015		2016		סיכום		סה"כ תקציב כולל
	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	
מבני ציבור	0.00	4.57	0.00	11.96	0.00	21.33	0.00	17.34	0.00	14.98	0.00	70.18	70.18
בריכה	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.00	5.00
אבו בסמה	0.00	2.50	0.00	2.50	0.00	2.50	0.00	3.20	0.00	3.20	0.00	13.9	13.9
סה"כ	0.00	7.07	0.00	14.46	0.00	28.83	0.00	20.54	0.00	18.88	0.00	89.08	89.08

(4) **סבסוד הוצאות פיתוח מגרשים** : משרד הבינוי והשיכון יסבסד הוצאות פיתוח מגרשים בשיעור של 50% ביישובים הכלולים בהחלטה זו (בהתאם למקובל כיום באזורי עדיפות לאומית א' לבנייה רוויה), עבור רוכשי מגרשים למגורים ובלבד, שרוכשים אלו אינם זכאים לכל סבסוד אחר בגין הוצאות פיתוח מגרשים מכוח החלטת ממשלה המוגשת יחד עם החלטה זו לאישור הממשלה (בנושא הסדרת התיישבות הבדואים בנגב, מס'...), ושצפיפות הבנייה במגרש לא תפחת מ-4 יחידות דיור לדונם נטו. רוכש יחיד של מגרש יהיה זכאי לחלק היחסי של הסבסוד ובלבד שגודל המגרש שרכש קטן או שווה ל - 250 מ"ר. רכשו שניים ומעלה מגרש בצפיפות האמורה, יהיו זכאים, כל אחד מהרוכשים, לסבסוד בגין יחיד אחת בלבד ועבור יתרת המגרש ישולם חיוב מלא.

תקציב:

תקציב (במיליון ₪)	2012		2013		2014		2015		2016		סיכום		סה"כ תקציב כולל
	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	
סבסוד מגרשים	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	50.00	50.00

הרשות להסדרת התיישבות הבדואים בנגב

(5) **השלמות פיתוח בשכונות ותיקות** : בהמשך להחלטה מס' 881 מיום 25.9.2003 (ערב/15) בעניין השלמות פיתוח בשכונות ותיקות, הרשות להסדרת התיישבות הבדואים בנגב תבצע סקר צרכים להשלמות פיתוח בשכונות ותיקות ביישובי התוכנית, ותשלם את הפיתוח הנדרש על פי תוצאות הסקר. מימון התוכנית ייעשה מהמקורות הבאים :

א) מיתרת הכספים שלא מומשו במסגרת החלטה מס' 881 בנושא זה וממימון מהכנסות מרוכשי מגרשים לרבות משיווק יתרת המגרשים בשכונות הוותיקות, והכל בהתאם לסיכום הדברים שבין מנהל מקרקעי ישראל לבין אגף התקציבים מיום 3 בספטמבר, 2003.

ב) השלמות שיידרשו בסכומים העולים על יתרות הכספים מהחלטה מס' 881 בתחום זה – יבוצעו עפ"י תיאום בין הרשות להסדרת התיישבות הבדואים ואגף התקציבים במשרד האוצר.

משרד הבריאות

(6) משרד הבריאות יפעל לקידום שירותי הבריאות במגזר הבדואי לפי הפירוט הבא :

א) **השלמת תשתיות בריאות ביישובי אבו בסמה** : במסגרת השלמת תשתיות בריאות ביישובי אבו בסמה, יקים ויפעיל משרד הבריאות לפחות 2 תחנות לבריאות המשפחה. התחנות יוקמו ויופעלו במסגרת המבנים הרב תכליתיים ביישובים בהן יוקמו. מימון הקמת התחנות והפעלתן ייעשה מיתרת כספי החלטת ממשלה מס' 3956 (ערב/40) לסעיף זה.

ב) **הרחבת תוכנית צמצום תמותת תינוקות בדואים** : פיתוח והפעלת תוכניות התערבות מותאמות למגזר הבדואי באופן שיפעלו לצמצום את שיעור המומים המולדים ושיעור תמותת התינוקות.

ג) **פרויקטים נוספים:** הפעלת פרויקטים נוספים לקידום שירותי הבריאות במגזר הבדואי, עליהם יוחלט עם משרד האוצר ובתיאום עם ראש מטה היישום, לרבות הכשרת כוח-אדם, תוכניות קידום בריאות מותאמות למגזר ופיתוח תחנות לבריאות המשפחה.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
3.60	3.60	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.60	0.00	בריאות - אבו-בסמה
2.00	1.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.50	0.50	0.50	0.50	פיתוח ופעלת תוכנית לצמצום תמותת תינוקות בדואים
8.00	4.50	3.50	0.00	0.00	0.00	1.50	1.50	1.00	1.50	0.50	1.50	0.50	פרויקטים מותאמים לצרכים הייחודיים של המגזר
13.60	9.10	4.50	0.00	0.00	0.00	1.50	1.50	1.00	4.10	1.00	3.50	1.00	סה"כ

משרד התשתיות – רשות המים, המינהל לפיתוח תשתיות ביוב (המילת"ב)

1) השלמת הסדרתם של קווי הולכה והקמתם של פתרונות קצה זמניים לביוב עד להקמתן של תשתיות

ביוב קבועות ביישובי המועצה האזורית אבו בסמה: כחלק מהמאמץ הכולל להשלמת תשתיות ביישובי אבו בסמה, המינהל לפיתוח תשתיות ביוב יעמיד מתקציבו הקיים 40 מלש"ח, שנותרו כיתרה מהחלטה ממשלה מס' 3956 (ערב/40) מיום ה-22 לולי, 2005. בכפוף להעמדת התקציב בהתאם להחלטה זו, יבוטל סעיף 3(א) בהחלטה הממשלה הנ"ל. תקציב זה ישמש את המינהל לפיתוח תשתיות ביוב ומים (מילת"ב) לצורך ביצוע כלל הפעולות הנדרשות לשם הסדרת קווי הולכה והקמת פתרונות קצה זמניים עבור יישובי אבו בסמה. מימון הפרויקטים יעשה בצורה של מענק והלוואה. קצב ואופן חלוקת התקציב ייעשו בהתאם לקצב גידול האוכלוסייה ויכולת המימון של כל פרויקט, ויקבעו פה אחד על-ידי ועדה שתוקם לצורך מטרה זו. בראש הוועדה יעמוד נציג המילת"ב והיא תכלול נציג מאגף התקציבים במשרד האוצר, נציג ממשרד הפנים ונציג מהרשות להסדרת התיישבות הבדואים. הפתרונות הזמניים ייבנו בתיאום עם המועצה האזורית אבו בסמה והרשות להסדרת התיישבות הבדואים בנגב, בהתאם לקצב אכלוס כל יישוב ויישוב ובהתאם לתוכניות שהמועצה האזורית אבו בסמה תגיש למילת"ב ושיאושרו על ידי המילת"ב.

שימוש ביתרות התקציב, ככל שיהיו, לשם מימון של פרויקטים נוספים מעבר לפרויקטים הזמניים או החלטה על הקמת פתרונות קבע בהתאם לקצב אכלוס היישובים, יבוצע באישור אגף תקציבים ובתיאום עם המילת"ב, עם המועצה האזורית אבו בסמה, עם ראש מטה היישום ועם הרשות להסדרת התיישבות הבדואים.

תקציב: 40 מלש"ח.

ד. חיזוק הביטחון האישי

המשרד לביטחון פנים

(1) **חיזוק הביטחון האישי של התושבים ביישובים:** המשרד לביטחון פנים יפעל לחיזוק הביטחון האישי ביישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בתחומי הפשע, הסמים, החקירות, התנועה, הנוער ועוד, לרבות באמצעות חיזוק הפעילות בתחומי מניעת האלימות ומניעת תופעות סיכוניות ופעולה לחיזוק מערך ההתנדבות ביישובים. למטרה זו יורחב ויחוזק היקף כוחות השיטור המקומיים במתחם העיירות.

תקציב:

ס"ח"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
215.00	215.00	0.00	45.00	0.00	45.00	0.00	45.00	0.00	45.00	0.00	35.00	0.00	חיזוק - מתחם עיירות

ה. חיזוק ופיתוח חיי החברה, הקהילתיות והמנהיגות ביישובים והרחבת שירותי הרווחה.

הממשלה רואה חשיבות בפיתוח חיי החברה והקהילה ביישובים ובחיזוק יכולות אישיות וכישורים מנהיגותיים בקרב ילדים ובני נוער. למטרה זו תפעל להרחבת היקף הפעילות בתחום החינוך הבלתי פורמאלי ביישובים, וכן תבצע פעולות לחיזוק הסגל הבכיר ברשויות המקומיות. בנוסף, יורחב היקף שירותי הרווחה העל-אזורים ושירותי הרווחה לתושבי המועצה האזורית אבו בסמה.

עיקרי הפעולות שיבוצעו למימוש יעד זה:

משרד החינוך

(1) **פיתוח והרחבת תחום החינוך הבלתי פורמאלי:** משרד החינוך יתקצב פעילויות בתחום החינוך הבלתי פורמאלי בדגש על העצמה ופיתוח של יכולות אישיות, על פיתוח מנהיגות צעירה ועל חיזוק הקהילתיות. כמו כן יפעיל המשרד תוכנית להשלמת השכלה לנוער מנותק. האגף הביטחוני-חברתי שבמשרד הביטחון יהיה חבר בצוות ההיגוי המחוזי לתיאום התוכניות והפעילויות.

תקציב:

התקציב הנקוב מטה נכלל בטבלה המסכמת המופיעה בסעיף ב' לעיל.

תקציב (במיליון ₪)	2012		2013		2014		2015		2016		סיכום		סה"כ תקציב כולל
	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	
שם התוכנית	2.1	5.95	2.1	5.95	2.1	5.95	2.1	5.95	2.1	5.95	10.5	29.76	40.26
תכניות בתחום החינוך הבלתי פורמאלי													

משרד התרבות והספורט

(2) **פיתוח הספורט ההישגי והעממי:** משרד התרבות והספורט יפעיל, בכפוף לכל דין, מגוון פעילויות לפיתוח הספורט ההישגי (ענפי הכדור לסוגיהם, אתלטיקה קלה) והעממי (אופניים) ביישובי התוכנית.

תקציב:

תקציב (במיליון ₪)	2012		2013		2014		2015		2016		סיכום		סה"כ תקציב כולל
	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	
שם התוכנית	0.13	0.78	0.13	0.78	0.13	0.78	0.13	0.78	0.13	0.78	0.65	3.88	4.53
משרד התרבות והספורט													

האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון

(3) **הפעלת פעילויות בתחומי החברה, ידיעת הארץ והמנהיגות:** האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון יפעיל סיורי ידיעת הארץ והכרת יחידות צה"ל לתלמידים ביישובי הרשויות המקומיות הבדואיות, קייטנות לילדי כוחות הביטחון וסמינרים לפיתוח המנהיגות.

תקציב:

תקציב (במיליון ₪)	2012		2013		2014		2015		2016		סיכום		סה"כ תקציב כולל
	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי		
שם התוכנית	0.23	0.52	0.23	0.52	0.23	0.52	0.23	0.52	0.23	0.52	1.13	2.60	3.73
האגף המדיני בטחוני במשרד הביטחון													

המשרד לפיתוח הנגב והגליל

(4) **הפעלת תוכנית לקידום המצטיינים והמצוינות:** המשרד לפיתוח הנגב והגליל ירחיב את הפעלתה של התוכנית לטיפוח המצוינות בקרב תלמידי תיכון בכלל יישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב.

בהתאם לסיכום בין המשרד לפיתוח הנגב והגליל לבין החברה למתנ"סים, תפעל החברה למתנ"סים לגייס תקציב מקביל לצורך הפעלת התוכנית לקידום המצטיינים והמצוינות בסך של 2 מלש"ח לשנה, ובסך הכל לגיוס 10 מלש"ח לכל תקופת התוכנית.

תקציב:

תקציב (במיליון ₪)	2012		2013		2014		2015		2016		סיכום		סה"כ תקציב כולל
	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	משרדי	תוספתי		
שם התוכנית	2.00	0.00	2.00	0.00	2.00	0.00	2.00	0.00	2.00	0.00	10.00	0.00	10.00
תוכנית מצוינות - המשרד לפיתוח נגב וגליל													

(5) **הקמת מרכזי צעירים:** המשרד לפיתוח הנגב והגליל יפעיל בחלק מיישובי הרשויות המקומיות הבדואיות מרכזי צעירים ליצירת עוגן חברתי לצעירים ביישוב, עם דגש על קידום השכלה, תעסוקה ומנהיגות לצעירים.

תקציב:

תקציב (במיליון ₪)	2012		2013		2014		2015		2016		סיכום		סה"כ תקציב כולל
	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי		
שם התוכנית	0.25	0.00	0.25	0.00	0.50	0.00	0.50	0.00	0.75	0.00	2.25	0.00	2.25
משרד הנגב והגליל - מרכז צעירים													

משרד הרווחה והשירותים החברתיים

(6) **הרחבת שירותי הרווחה האזוריים והיישובים:** משרד הרווחה והשירותים החברתיים ירחיב את השירותים האזוריים הניתנים לאוכלוסייה הבדואית על ידי הקמת מסגרת חוץ ביתית לילדים ולבני נוער בדואים ('אורחות במדבר') ומסגרת לטיפול בצעירים בסיכון ('אוהל חס'), והפעלת תוכניות מניעה וטיפול בלשכות הרווחה ביישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב, במסגרת נהלי התקצוב הקיימים של משרד הרווחה והשירותים החברתיים.

כן יפעיל המשרד שירות רווחה נייד ביישובי המועצה האזורית אבו בסמה.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
24.00	20.50	3.50	5.50	0.70	5.00	0.70	4.50	0.70	2.50	0.70	3.00	0.70	משרד הרווחה והשירותים החברתיים

משרד הפנים

(7) **חיזוק הסגל הבכיר ברשויות המקומיות הבדואיות:** משרד הפנים יפעל לסייע לרשויות המקומיות הבדואיות להפעיל תוכנית לחיזוק יכולות הניהול, לרבות בתחום הכלכלה, הארגון ומתן השירות, של בעלי התפקידים הבכירים ברשויות המקומיות הבדואיות בנגב.

תקציב:

סה"כ תקציב כולל	סיכום		2016		2015		2014		2013		2012		תקציב (במיליון ₪)
	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	שם התוכנית
2.48	2.48	0.00	0.00	0.00	0.78	0.00	0.81	0.00	0.55	0.00	0.34	0.00	משרד הפנים - חיזוק הסגל הבכיר

4. להורות למשרד ראש הממשלה להביא לאישור ועדת שרים לענייני האוכלוסייה הערבית הדרוזית והצירקסית בתוך 120 יום השלמה לתוכנית הפיתוח אשר תתייחס לפעולות אשר יינקטו ביחס לחיילים משוחררים מקרב האוכלוסייה הבדואית.

יישום

5. לקבוע כי מטה היישום לתוכנית להסדרת התיישבות הבדואית בנגב שיוקם במשרד ראש הממשלה בהתאם להחלטה המוגשת לממשלה במקביל להחלטה זו (מס'...) (להלן "מטה היישום"), באמצעות ראש מטה היישום, יהיה אחראי על יישום תוכנית הפיתוח.

6. תפקידי ראש מטה היישום, כהגדרתו בהחלטה המוגשת לממשלה במקביל להחלטה זו (מס'...), יהיו כדלהלן:

- א. לנהל את יישום תוכנית הפיתוח על כל היבטיו.
 - ב. לבצע מעקב ובקרה אחר יישום תוכנית הפיתוח, לרבות מעקב אחר ביצוע תוכניות העבודה של המשרדים המפעילים את התוכנית.
 - ג. לגבש, במידת הצורך, נהלי עבודה בין משרדי הממשלה לבין הרשויות המקומיות הבדואיות, לצורך יישום תוכנית הפיתוח ביישובים.
 - ד. לבצע שינויים במרכיבי התוכנית בהתאם לקצב התקדמות ביצועה ולשינויים שיעלו במהלך ביצועה, ולפעול להסרת חסמים במידת הצורך.
 - ה. לבצע הסטות והעברות תקציביות בין תקנות תקציביות של משרד מסוים לרבות בין פעולות ויחידות של אותו המשרד בתוך תוכנית הפיתוח, בכפוף להוראות כל דין, באישור המשרד הרלבנטי ובתיאום עם אגף התקציבים במשרד האוצר.
 - ו. לבצע הסטות והעברות תקציביות בין תקציבים של משרדים שונים המפעילים את התוכנית, בכפוף לאישור ועדת ההיגוי, בתיאום עם משרד האוצר ובהתאם להוראות כל דין.
7. להקים ועדת היגוי (להלן: "ועדת ההיגוי") בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה, אשר את עבודתה ירכז מטה היישום, אשר תפעל באופן שיפורט להלן:

- א. הוועדה תתכנס בהשתתפות מנכ"לי המשרדים הבאים: משרד האוצר, משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, משרד החינוך, המשרד לביטחון פנים, משרד הפנים, משרד הבריאות, המשרד לפיתוח הנגב והגליל, משרד הבינוי והשיכון, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, משרד הביטחון - האגף הביטחוני-חברתי, משרד התרבות והספורט, משרד התשתיות (להלן: "המשרדים המפעילים את התוכנית") וכן בהשתתפות הממונה על התקציבים במשרד האוצר, מנהל רשות מקרקעי ישראל, ראש הרשות להסדרת התיישבות הבדואים בנגב וראש הרשות לפיתוח כלכלי במגזרי המיעוטים, או נציג בכיר מקרב עובדי משרדם.
- ב. הוועדה תתכנס לפחות אחת לחצי שנה.
- ג. הוועדה תדווח לממשלה על אודות ביצוע והתקדמות תוכנית הפיתוח, באמצעות מנכ"ל משרד ראש הממשלה, אחת לחצי שנה.
- ד. הוועדה תהיה אחראית לאשר את תוכניות העבודה המפורטות של כל המשרדים המפעילים את התוכנית (שיכללו גם מדדי הצלחה של התוכניות), בהתאם למטרות וליעדי התוכנית, כמפורט להלן, מדי שנה.

ה. במידת הצורך, הוועדה תפעל על מנת להסיר חסמים המונעים או מעכבים את המשך יישום תוכנית הפיתוח.

ו. הוועדה מוסמכת לאשר הסטות תקציביות בין תקנות תקציביות של משרדים שונים המפעילים את התוכנית, בהתאם להוראות כל דין, בתיאום עם משרד האוצר ובהתאם לבקשתו של ראש מטה היישום.

ז. הוועדה מוסמכת למנות ועדות משנה מקרב חבריה אשר יעסקו בתחומים ספציפיים הנוגעים לתוכנית הפיתוח.

8. להקים ועדה מקצועית אזורית (להלן: "הוועדה המקצועית האזורית") בראשות ראש מטה היישום, אשר תפעל באופן שיפורט להלן:

א. חברי הוועדה יהיו: ראשי הרשויות המקומיות הבדואיות, נציג מכל אחד מהמשרדים המפעילים את התוכנית (ממחוז דרום או ממטה המשרד לפי שיקול דעת כל משרד, אשר ימונו על ידי המנכ"לים של כל אחד מהמשרדים) וראש הרשות להסדרת התיישבות הבדואים בנגב או נציגו. ראש מטה היישום יוכל למנות כחברים גורמים נוספים על פי שיקול דעתו ובכלל זה גורמים חוץ ממשלתיים מקומיים ככל שימצא לנכון.

ב. הוועדה המקצועית האזורית תתכנס אחת לשלושה חודשים. ראש מטה היישום יחליט על קיום ישיבות נוספות לפי שיקול דעתו, בהתאם לבקשות שיעלו, ככל שיעלו, מצד חברי הוועדה המקצועית האזורית, ובהתאם לצורך.

ג. הוועדה המקצועית האזורית תלווה את הביצוע של תוכנית הפיתוח ברמה היישובית והאזורית, תפעל להסרת חסמים ולהתאמת הכלים המוצעים על ידי משרדי הממשלה לצרכים המקומיים.

ד. הוועדה המקצועית האזורית תפעל להגברת התיאום בין משרדי הממשלה בביצוע תוכנית הפיתוח ברמה היישובית והאזורית, ובינם לבין ראשי היישובים הנכללים בתוכנית ותהווה מסגרת לתיאום ולתקשורת בין התושבים לבין גורמי הביצוע של תוכנית הפיתוח. הוועדה תציע מהלכים לשיפור מתמיד של יישום תוכנית הפיתוח.

ה. הוועדה תדווח אחת לחצי שנה לוועדת ההיגוי על אודות התקדמות התוכנית ועל קשיים ביישומה ותהיה כפופה להחלטותיה.

9. לנהל את תהליך יישום התוכנית באופן שיפורט להלן:

א. משרדי הממשלה הלוקחים חלק בתוכנית יגישו לראש מטה היישום תוכניות עבודה מפורטות (הכוללות גם מדדי הצלחה) למימוש הפעולות שבתחום אחריותם לשנים 2012 - 2013, בתוך 45 יום. תוכניות אלו יתייחסו גם לפעולות המתוכננות ביחס לכל יישוב בדואי באופן מפורט.

ב. תוכניות העבודה הסופיות יובאו על ידי ראש מטה היישום לאישור ועדת ההיגוי.

ג. בטרם הבאת התוכנית לאישור ועדת ההיגוי, יבחן ראש מטה היישום יחד עם מנהלי המחוזות והצוותים הרלבנטיים של המשרדים המפעילים את התוכנית, את מידת התאמת תוכנית העבודה המוצעת על ידי כל משרד לכל יישוב, בהתאם לצורכי היישוב כפי שיוצגו על ידי ראשי היישובים כדיאלוג שיתנהל בין כל הגורמים המעורבים. במידת הצורך יעודכנו תוכניות העבודה של המשרדים בהתאם לתוצאות תהליך זה.

- ד. אחת לחצי שנה יגיש מנכ"ל כל משרד מהמשרדים המפעילים את התוכנית לוועדת ההיגוי, דו"ח על אודות ביצוע התוכנית המתייחס גם לעמידה במדדי תוכנית העבודה המשרדית שאושרה, לקשיים ביישומה ולפעולות שמוצע על ידו לנקוט כדי לקדם את יישומה.
- ה. בתום כל שנת הפעלה של תוכנית הפיתוח ייערך מפגש בין הוועדה המקצועית האזורית לוועדת ההיגוי, בו ידונו בביצועה של התוכנית ובדרכים לקדמו.
- ו. מנכ"לי המשרדים המפעילים את התוכנית יגישו לראש מטה היישום, בחודש האחרון של כל שנה משנות התוכנית, תוכנית עבודה מפורטת לביצוע משרדם בשנה העוקבת. תוכנית העבודה תוצג בפני הוועדה המקצועית האזורית ולאחר מכן תובא לאישור ועדת ההיגוי.
10. להורות לראש מטה היישום לפעול מול מנהלת מעבר צה"ל דרומה, לשם תיאום בין תוכנית הפיתוח לבין המהלך של העברת בסיסי צה"ל דרומה. זאת, על מנת לקדם את יישום מטרות תוכנית הפיתוח, היכן שניתן ורלבנטי, במסגרת ובאמצעות הפעולות הכרוכות במעבר בסיסי צה"ל דרומה ועל מנת לקדם את השילוב המירבי של האוכלוסייה הבדואית ושל היישובים הבדואים הסמוכים לבסיסים המתוכננים - במהלך.
11. תוכנית הפיתוח תלווה בסקר ובמחקר הערכה מלווה שפרטי עריכתו והאחריות לביצועו יהיו של ראש מטה היישום. לעריכת הסקר והמחקר יוקצה סך של 1 מלש"ח.

תקציב

12. תקציב תוכנית הפיתוח בתקופת ביצוע התוכנית יעמוד על סך כולל של 1263.26 מלש"ח, אשר יורכבו מתקציבי משרדי ממשלה שונים, כמפורט בטבלה שלהלן, בסך של 377.23 מלש"ח ומתקציב תוספתי בסך של 860.79 מלש"ח. בנוסף, את התחייבותו של הגוינט להעמיד תקציב מקביל בסך של 25 מלש"ח, ואת כוונתה של החברה למתנ"סים לפעול לגיוס תקציב מקביל בסך של 10 מלש"ח.
- הסך הכולל של תקציב תוכנית הפיתוח כולל מקורות חיצוניים כאמור הוא 1,263.26 מלש"ח.**
13. אגף התקציבים במשרד האוצר יפתח, ככל הניתן, תקנות תקציביות ייעודיות בספרי התקציבים של משרדי הממשלה השונים בתוכנית, לטובת המטרות הקבועות בתוכנית זו והתקציבים המוקצים בהחלטה זו על ידי המשרדים ישמשו לטובת התוכנית בלבד.
14. משרד ממשלתי רשאי, בתקציבי פיתוח המחייבים זאת, להתחייב על סכום הגבוה מהסכום הקבוע לשנה בהחלטה זו, בכפוף לאישור אגף התקציבים, ובלבד שסך ההתחייבות לא יעלה על התקציב הרב שנתי המוקצה לאותה מטרות.
15. תקציב תוכנית הפיתוח, לרבות החלק התקציבי של כל משרד ממשלתי, אינו מהווה חלופה לכל תקציב מאושר אחר שהוקצה על ידי משרדי הממשלה לטובת האוכלוסייה הבדואית בנגב, בבסיס התקציב לשנים 2011 - 2012 ולכל אחת מיתר שנות תקופת הביצוע ולכל התקופה.
16. מובהר כי תקופת ביצוע התוכנית לרבות לצורכי תקצובה ולצורכי ביצוע תהיה בת 5 שנים, שתחילתן ב - 1.1.12, בכפוף לאמור בסעיף 17 להלן.

17. עוד יובהר, כי משרד שיבקש להתחיל בהפעלת תוכנית הפיתוח כבר בשנת 2011, ואשר יבקש הקצאת תקציבים לשנת 2011 למטרה זו, יפנה לאגף התקציבים במשרד האוצר ולראש מטה היישום בבקשה מתאימה ומפורטת, ואלו יפעלו יחד עימו להגיע להסכמה על שיעור ההקצאה לשנת 2011 ועל אופן קיזוזו מסך ההקצאה שנתונה למשרד על-פי תוכנית זו.
18. פריסת תקציב תוכנית הפיתוח לפי משרדים, שנים ולפי חלוקה בין תקציב משרדי לתוספתי תהיה לפי האמור בטבלה שלהלן (למען הסר ספק הסכומים המופיעים בטבלה הם המחייבים):

תקציב תוכנית הפיתוח לפי משרדים, שנים וחלוקה בין תקציב משרדי לתוספת

סה"כ תקציב כולל	תוכנית לקידום הצמיחה והפיתוח הכלכלי של האוכלוסייה הבדואית בנגב, תיקצוב משרדי הממשלה - תקציב כללי											
	תקציב (במל"ח)											משרד
	2012		2013		2014		2015		2016			
משרד	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי	משרדי	תוספתי
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה	14.91	44.62	14.65	38.00	14.40	65.14	15.15	63.14	16.90	51.05	76.01	261.94
משרד הבינוי והשיכון (מבני ציבור)	0.00	7.07	0.00	14.46	0.00	28.83	0.00	20.54	0.00	18.18	0.00	89.08
משרד החינוך	4.82	16.16	5.63	17.82	6.14	19.49	6.56	20.40	6.45	20.93	29.60	94.80
המשרד לשירותים חברתיים	0.70	3.00	0.70	2.50	0.70	4.50	0.70	5.00	0.70	5.50	3.50	20.50
משרד החקלאות ופיתוח הכפר	1.00	3.00	1.00	5.00	1.00	3.00	0.25	3.00	0.25	0.00	3.50	14.00
משרד הפנים	0.00	0.34	0.00	0.55	0.00	0.81	0.00	0.78	0.00	0.00	0.00	2.48
המשרד לביטחון הפנים (מתחם עיירות)	0.00	35.00	0.00	45.00	0.00	45.00	0.00	45.00	0.00	45.00	0.00	215.00
משרד הביטחון (האגף ביטחוני-חברתי)	0.23	0.52	0.23	0.52	0.23	0.52	0.23	0.52	0.23	0.52	1.13	2.60
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	44.42	11.95	44.27	15.87	37.47	15.87	37.47	15.87	37.47	15.87	201.10	75.43
משרד התרבות והספורט	0.13	0.78	0.13	0.78	0.13	0.78	0.13	0.78	0.13	0.78	0.65	3.88
המשרד לפיתוח הנגב והגליל	3.25	0.00	3.25	0.00	3.50	0.00	3.50	0.00	3.75	0.00	17.25	0.00
ביוב	8.00	0.00	8.00	0.00	8.00	0.00	8.00	0.00	8.00	0.00	40.00	0.00
משרד הבינוי והשיכון (סבסוד מגרשים)	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	50.00
משרד הבריאות	1.00	3.50	1.00	4.10	1.00	1.50	1.50	0.00	0.00	0.00	4.50	9.10
פרוייקטים נוספים	0.00	4.20	0.00	4.20	0.00	4.20	0.00	4.20	0.00	4.20	0.00	20.98
סקר ומחקר מלווה	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00
סיכום שנתי - משרדי / תוספתי	78.46	141.12	78.85	158.79	72.57	199.63	73.48	189.22	73.88	172.02	377.23	860.78
סיכום שנתי - כלל משרדי הממשלה	219.58	237.64	272.19	262.70	245.90	1,238.01						
חוץ ממשלתי - גיוס ישראל	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	25.25	25.25
סה"כ תקציב התוכנית	224.63	242.69	277.24	267.75	250.95	1,263.26						

19. עדיפות לאומית

החלטה זו חלה על כל האוכלוסייה הבדואית המתגוררת בנפת באר שבע של משרד הפנים, ובהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 בנושא אזורי עדיפות לאומית, הרשויות המקומיות הבדואיות שבנפת באר שבע של משרד הפנים, לרבות כל רשות מקומית בדואית שתקום במהלך תקופת התוכנית, ככל שתהיה כזו, יוגדרו כיישובים בעלי עדיפות לאומית לצורכי החלטה זו.

השיקול המרכזי שביסוד החלטה זו הוא הצורך בחיזוק חוסנם הכלכלי והחברתי של יישובי הרשויות המקומיות הבדואיות שבנפת באר שבע ורמת השירותים שבהם (בהתאם לסעיף 151(ב)(2)). לשיקול עיקרי זה מתווסף הצורך בצמצום פערים בין הבדואים תושבי הנגב לבין יישובים וקבוצות אוכלוסייה אחרים, וזאת בהתאם לסעיף 151(ב)(5) לחוק.

הצורך לייחד את יישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב ואת האוכלוסייה הבדואית המתגוררת בנגב באמצעות תוכנית פיתוח כלכלי נגזר מן הפערים הגדולים באופן מיוחד בין אוכלוסייה זו לבין כלל האוכלוסייה בישראל וכן בינם לבין שאר היישובים בנגב, בהיבטי רווחה כלכלית, תעסוקה, השכלה ונגישות לשירותים.

חוסנם הכלכלי חברתי של היישובים ורמת השירותים בהם

האשכולות החברתיים כלכליים של הלמ"ס, מציבים את כל הרשויות המקומיות הבדואיות בתחתית סולם המדידה: כלל הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב מדורגות ברמה החברתית-כלכלית הנמוכה ביותר (אשכול 1 מתוך 10).

יכולתם של היישובים הבדואים לספק את צורכי היישובים מוגבלת ומתקיימים בהם מחסור ופער מתמידים בהספקת השירותים בתחומי החיים השונים, אל מול הצרכים הרבים.

מתוך 8 הרשויות המקומיות הכלולות בתוכנית, ל-5 רשויות מוצמד חשב מלווה. 2 מהרשויות מנוהלות על ידי ועדה קרואה ו-4 רשויות נמצאות בתוכנית הבראה.

המחלוקת בדבר סוגיית הבעלות בקרקעות בנגב, שהיא ייחודית למגזר הבדואי בנגב, משפיעה במישרין על היבטי פיתוח היישובים. מחלוקת זו מגבילה את יכולתם של היישובים הבדואים בנפה להתפתח, בשל תביעות בעלות המצויות בשטחי היישובים ומונעות פיתוח של שכונות למגורים ומבני ציבור בשטחן.

הצורך בצמצום פערים

ההחלטה מיועדת להביא לצמצום הפערים המשמעותיים הקיימים בין האוכלוסייה הבדואית בנגב לאוכלוסיות אחרות במדינה, בפרט בתחומי החינוך, התעסוקה, התשתיות והרווחה הכלכלית.

אחוז הזכאים לבגרות מבין תלמידי י"ב ביישובים הבדואים נכון לשנת הלימודים תשס"ט עמד על 43.5% (האחוז הגבוה ביותר בשש השנים האחרונות) לעומת 66% מקרב תלמידי י"ב במגזר היהודי במחוז דרום ולעומת ממוצע ארצי בקרב תלמידי י"ב של 57.8%.

מבין הזכאים לבגרות מקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב אחוז התלמידים שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטה עומד על כ-70% בקרב הבדואים לעומת כ-82% בקרב הערבים ו-89% בקרב היהודים (כל הנתונים מתייחסים לאוכלוסייה בפיקוח הכללי).

הפערים בתחום החינוך באים לידי ביטוי במכלול תחומים ובכלל זה, באחוז הנמוך של הבדואים שהם בעלי תעודה אקדמית או תעודת השכלה אחרת.

במרבית המשתנים הללו היו הפערים בין גברים לנשים בקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב גבוהים במיוחד (לטובת הגברים). כך למשל ממוצע שנות הלימוד של גברים בשנת 2009 עמד על 15.1 לעומת ממוצע שנות לימוד של נשים שעמד על 8.7. כמו כן, נכון לשנת 2005, 42.6% מהנשים בגילאי 18-66 לא למדו או היו חסרות כל השכלה לעומת 18.7% מהגברים.

בתחום התעסוקה, עמד השכר הממוצע של הגברים הבדואים בנגב בשנת 2007 על כ- 4,600 ₪, לעומת השכר הממוצע של הגברים הערביים (כולל בדואים) שעמד על 5,754 ₪ ולעומת הממוצע הכלל ארצי בקרב הגברים שעמד על כ- 8,100 ₪. גם השכר הממוצע בקרב הנשים הבדואיות בנגב היה נמוך במיוחד ועמד על כ- 2,500 ₪, לעומת השכר הממוצע של נשים ערביות (כולל בדואיות) שעמד על 4,350 ₪ ולעומת השכר הממוצע הכלל ארצי לנשים שעמד על כ- 5,200 ₪.

נכון לשנת 2005, שיעור ההשתתפות בכוח העבודה של האוכלוסייה הבדואית בנגב עמד על 34.2% (58.2% בקרב הגברים ו- 9.1% בקרב הנשים). זאת לעומת שיעור השתתפות בכוח העבודה במגזר הערבי (כולל בדואים) שעמד על 44.7% (67.9% גברים ו- 20.7% נשים) ולעומת שיעור ההשתתפות בקרב היהודים בכוח העבודה שעמד על 70.5% (67.7% בקרב הגברים ו- 65.1% בקרב הנשים).

שיעור התעסוקה של הגברים הבדואים בנגב, נכון לשנת 2009, עלה ועמד על 54.6% ובקרב הנשים עלה ועמד על 16.1%. לעומתם, עמד שיעור התעסוקה בקרב הגברים היהודים על 68.8% ועל 66.6% בקרב הנשים היהודיות נכון לשנת 2008.

הנתונים לגבי האוכלוסייה הבדואית הנוגעים לתחומי חינוך, תעסוקה ורווחה כלכלית, בהשוואה לאוכלוסייה הלא יהודית בישראל וביחס לכלל האוכלוסייה בישראל, ממחישים ומבססים את הצורך בפעולה מקיפה ומתואמת של המדינה.

כמו כן, יש לקחת בחשבון את מצבה המיוחד של האוכלוסייה הבדואית בנגב מבחינה התיישבותית. הסדר הקרקעות והסדרת ההתיישבות כשלעצמם לא יניבו את השינויים המיוחלים בתחומי החינוך, התעסוקה והכלכלה. אלו מחייבים השקעה נפרדת, משלימה וממוקדת, אותה מבקשת הממשלה לייצר במסגרת תוכנית הפיתוח המוצגת.

כן יש להביא בחשבון את שיעור גידול האוכלוסין הגבוה של האוכלוסייה הבדואית (שהוא מן הגבוהים בעולם) שעמד בשנת 2009 על 4.3%. זאת לעומת שיעור גידול אוכלוסין של 1.7% בקרב האוכלוסייה היהודית בישראל ושיעור גידול אוכלוסין של 2.1% בקרב ערביי ישראל. מאפיין זה יוצר מבנה ייחודי לחברה הבדואית בנגב, שבה כשני שליש מהאוכלוסייה הם ילדים ובני נוער מתחת לגיל 19, עובדה המשליכה באופן ישיר על מכלול ההיבטים החברתיים והכלכליים של החיים.

לסיכום, מכלול הנסיבות המיוחדות את יישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב הביא ליצירת פערים משמעותיים בין יישובים אלו ותושביהם לבין יתר היישובים והתושבים במדינת ישראל. על מנת לחזק את חוסנם של היישובים הבדואים ולצמצם את הפערים הקיימים, תוך מתן האפשרות לאוכלוסייה הבדואית בנגב לשמור על מאפייניה הייחודיים, מוצע להכיר ביישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב כיישובים בעלי עדיפות לאומית.

דברי הסבר

רקע כללי

במסגרת קווי היסוד של הממשלה ה-32, החליטה הממשלה "לחתור לצדק חברתי על ידי צמצום הפערים החברתיים ומאבק בלתי מתפשר בעוני באמצעות חינוך, תעסוקה והגברת הסיוע לשכבות החלשות באוכלוסייה". במסגרת מדיניות זו מפעילה הממשלה שורה של תוכניות סיוע ייחודיות לקבוצות מובחנות באוכלוסייה ובחן המגזר הערבי בכללותו, המגזר הדרוזי והצירקסי ועוד. זאת במטרה לתת מענה למאפיינים ולצרכים הייחודיים של קבוצות אלו ולהביא לצמצום הפערים המיוחד.

תוכנית הפיתוח המעוגנת בהחלטה זו מבקשת לעסוק באוכלוסייה הבדואית בנגב באופן מיוחד. זאת במובחן מהאוכלוסייה הבדואית בצפון, שבעניינה קיבלה הממשלה לאחרונה החלטה נפרדת החלטה מס. 3211 מיום 15.05.2011. ההתמקדות באוכלוסייה הבדואית בנגב נובעת ממאפייניה הייחודיים כפי שפורטו במסגרת החלטה זו, ומן הצורך להעמיד תוכנית ממשלתית כוללת ביחס לאוכלוסייה זו העוסקת בתחומי הקרקע, ההתיישבות והפיתוח.

יצוין, כי בהחלטת הממשלה מס' 1539 מיום 21.03.2010 נכללת בין היישובים עליהם חלה התוכנית נשוא ההחלטה גם העיר רהט. רהט נכללת גם במסגרת החלטה זו, אשר באה להשלים את פעולותיה של הממשלה ביחס לאוכלוסיית העיר, בהיבטים נוספים על אלו שעוגנו במסגרת החלטה 1539.

בעשור האחרון השקיעה הממשלה מאמצים לחיזוק האוכלוסייה הבדואית בנגב, שקיבלו ביטוי בהשקעה של מאות מיליוני שקלים בפיתוח תשתיות ושירותים שונים ביישובי הבדואים, בעיקר במסגרת שתי תוכניות עיקריות בתחום זה (שעוגנו בהחלטות ממשלה 881 ו-3956). תוכניות אלו הגיעו לסיומן בשנת 2010. למרות השקעה נרחבת, עדיין מתקיימים פערים משמעותיים בין האוכלוסייה הבדואית ויישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב, לבין כלל האוכלוסייה והיישובים במדינה. פערים אלו, והרצון להביא למפנה במצבה של האוכלוסייה והיישובים הבדואים בנגב, עומדים ביסוד החלטה זו.

האוכלוסייה הבדואית בנגב מונה, נכון לספטמבר 2010, 191,225 תושבים, החיים בשבעה יישובי קבע ובהם העיר רהט ושש מועצות מקומיות (כ-125,000 תושבים), במועצה אזורית אחת (אבו בסמה) וביישובים בלתי מוסדרים.

מדובר באוכלוסייה הענייה ביותר בישראל, בעלת שיעור הריבוי הטבעי הגבוה ביותר בישראל (ומן הגבוהים בעולם), הנמצאת בפערים גדולים באופן מיוחד ביחס לכלל האוכלוסייה בישראל וכן ביחס לשאר היישובים בנגב ולשאר אוכלוסיות המיעוטים בישראל, במגוון היבטים ובהם היבטי רווחה כלכלית, תעסוקה, השכלה ונגישות לשירותים - אוכלוסייה המתאפיינת גם בפערים גדולים במיוחד בין גברים ונשים במגוון היבטים אלו. הכל כמפורט בהחלטה לעיל.

החלטה זו מבקשת ללמוד מקודמותיה, ולקדם את צמצום הפערים, באמצעות כמה דגשים:

1. **מיקוד במספר מצומצם של תחומי פעולה:** תחום הפעולה המרכזי בו מתמקדת התוכנית הוא תחום התעסוקה, ולצידו בעיקר - הפעולות והתשתיות הנלוות לו - קידום השכלה ופיתוח תשתיות תומכות תעסוקה. ההנחה היא כי מיקוד במספר מועט של תחומים יניב תוצאה מוגברת לעומת התפרסות על מכלול תחומי החיים בהם מתקיימים פערים. על כן, על אף קיומם של פערים בתחומים נוספים, אין ההחלטה עוסקת בתחומים אלו.

2. **מיקוד בתחומי פעולה מחוללי שינוי:** כהשלמה לאמור לעיל, ההחלטה מבקשת להתמקד בחיזוק תחומי פעולה אשר יש בהם כשלעצמם לייצר שינוי ותנופה – בבחינת "מתן חכות ולא דגים". על כן מתמקדת ההחלטה יותר בפיתוח תחום התעסוקה וההשכלה ופחות בהיבטים של מתן שירותים כגון שירותי בריאות ורווחה. ההנחה היא כי ככל שיישום ההחלטה יניב בפועל שיפור משמעותי בשיעור הבדואים המשתלבים בתעסוקה וגיוון במקומות התעסוקה בהם הם משתלבים, תיווצר תנופה של עצמאות כלכלית רבה יותר, ברמה האישית וברמה הכוללת של האוכלוסייה הבדואית בנגב, שתביא עימה פיתוח, צמיחה וחיזוק של היישובים במגוון היבטים.
- משני הדגשים הראשונים עולה כי תוכנית הפיתוח אינה מתיימרת לגשר על מלוא הפערים הקיימים. תחת זאת, מבקשת התוכנית לקדם את אותם מנועי ומנופי שינוי וצמיחה בתחומי התעסוקה וההשכלה, מתוך כוונה שאלו יאפשרו לאוכלוסייה הבדואית להמשיך ולקדם את עצמה בכוחות מחוזקים.
3. **דגש מיוחד על אוכלוסיות ספציפיות בקרב האוכלוסייה הבדואית הכוללת:** ההחלטה מבקשת לחזק באופן מיוחד את אוכלוסיית הנשים ואת אוכלוסיית הצעירים הבדואים בנגב. הבחירה להתמקד בנשים נובעת מההכרה כי נשים נתפסות כיום על ידי רבים הפועלים במגזר הבדואי בנגב כסוכנות שינוי בעלות השפעה ומעמד מתחזקים. בנוסף, נקודת הפתיחה של נשים בתחומי התעסוקה וההשכלה נמוכה במיוחד ועל כן דורשת חיזוק מיוחד. כמו כן, בשנים האחרונות קיימים סימנים המעידים על עלייה בשיעור הנשים המשתלבות בתעסוקה ובהשכלה הגבוהה, מגמה שראוי לחזקה, על מנת להביא לחיזוק של הנשים בפרט ושל המגזר ככלל. הבחירה להתמקד בצעירים, ובפרט בתחום התעסוקה, נובעת ממאפייניו הייחודיים של המגזר. הואיל וכי $\frac{2}{3}$ מאוכלוסיית הבדואים בנגב הם בני למטה מגיל 19, הרי שפרנסת וצמיחת האוכלוסייה והיישובים מוטלת על כתפיהם של פחות מכי $\frac{1}{3}$ מהאוכלוסייה. אשר על כן, קיימת חשיבות לחזק קבוצה זו, ובתוכה בפרט את הצעירים, שכוחותיהם לייצר שינוי כלכלי-חברתי רבים בשל הסיכוי הרב יותר להכוונתם לתעסוקה, יכולתם הרחבה יותר להשתלם, ללמוד ולהתפתח מקצועית, והשפעתם הצפויה גם בתחומי המנהיגות, החברה וניהול החיים ביישובים.
4. **מדדים:** לאור המיקוד המתואר לעיל, ההנחה היא כי בפעולה חמש שנתית ממוקדת ניתן להשפיע בכל תחום בו עוסקת התוכנית, על כ – 15% לפחות מקרב האוכלוסייה הרלבנטית לתחום (נשים, צעירים, ילדים ובני נוער וכיו"ב), וכי השפעה בהיקף כזה בעלת פוטנציאל לייצר שינוי מוחשי בתחום המבוקש ובאופן מצטבר על כלל האוכלוסייה בהתאם למטרות התוכנית.
5. **העמדת מנגנוני יישום משמעותיים יותר:** הניסיון להציב את האוכלוסייה הבדואית בנגב במסלול של צמיחה כלכלית וחברתית מציב בפני ממשלת ישראל אתגר מצרפי המחייב פעולה משותפת ומשולבת של משרדי ממשלה שונים. פועלו של כל אחד מאותם משרדים הוא תנאי הכרחי להצלחתם של המשרדים האחרים. לפיכך, כפי שנקבע בדו"ח ועדת גולדברג "חייבת להיות יד מכוונת ומבצעת אחת במקום פיצול הסמכויות בין המשרדים כיום. ראייה כוללת, סמכות ואחריות כוללת צריכות להימצא במקום אחד. במיוחד כשהזמן הולך ואוזל במהירות ועל המדיניות המוצעת להיות מיושמת מהר ככל האפשר. ככל שיחלוף הזמן ילך הפתרון ויתרחק". בניסיון לייצר את הפתרון הנדרש, מעמידה התוכנית נשוא החלטה זו מנגנוני מעקב ויישום ייחודיים הנלווים לה: הצבתו של ראש מטה היישום כאחראי על ביצוע התוכנית – העמדת בעל תפקיד היושב במשרד ראש הממשלה בירושלים ואחראי על ביצוע התוכנית, העמדת תקנים לבעלי תפקידים במטה ובשטח שיהיו אחראיים לביצוע התוכנית ולמעקב אחר מימושה בשטח (במסגרת מטה היישום), קביעת הוועדה המקצועית האזורית לקידום הביצוע והתיאום ברמה היישובית והאזורית לצד ועדת היגוי כללית שתוכל לסייע בהכוונה ובהסרת חסמים.

השקעה בקידום הפיתוח והצמיחה הכלכליים והחברתיים של אוכלוסייה זו מכוונת להעמדת בסיס להיווצרותם של מנועי צמיחה פנימיים שיאפשרו את המשך צמיחתה ופריחתה העצמאיים – ברמה האישית, ברמה היישובית ובנוגע לכלל האוכלוסייה. המדינה פועלת במסגרת זו לסייע ככל שניתן ביצירת התשתית הראויה לכך על מנת לשפר את איכות החיים של האוכלוסייה הבדואית בנגב, לקדם את יכולתה לפתח חיי חברה וקהילה, לחזק את אחיזתם של ערכי הדמוקרטיה ושל שלטון החוק ביישובים הבדואים בנגב, ולהביא לשיפור ביחסים שבין המדינה לבין אזרחיה הבדואים, ולחזוקת של תחושת השייכות שלהם למדינה ולחברה הישראלית.

פעולתה של הממשלה ביחס לאוכלוסייה הבדואית, נובעת גם ממחויבותה לקידום, לפיתוח ולצמיחה של הנגב. ממשלת ישראל מכירה בכך שלשם הצלחתה בפיתוח הנגב עליה להשקיע בכל אזרחי הנגב ולראות בכולם כחלק בלתי נפרד מהפתרון הדרוש לבעיותיו. הצלחתה בקידום הצמיחה והפיתוח הכלכליים של האוכלוסייה הבדואית בנגב, תקדם את הצלחתה בקידום הנגב כולו.

במקביל, פועלת הממשלה בשנים האחרונות למציאת פתרון ישים וכולל לסוגיית הסדרת הקרקעות וההתיישבות הבדואית בנגב. לשם כך מונתה בדצמבר 2007 ועדת גולדברג, אשר קבעה כי "מתחייב פתרון מערכתי כולל ומשולב בנושא הקרקע ובנושא תכנון ההתיישבות, התעסוקה והחינוך, כשאלה משולבים בנושא תנאי החיים ביישובים (המוכרים ואלה שיוכרו)". המלצה ברוח דומה נכללה גם בדו"ח צוות היישום לדו"ח גולדברג.

בהתאם לאמור לעיל, הממשלה מבססת את פעולתה על אמונה שקידום האוכלוסייה הבדואית בנגב מחייב פעולה בשלושה אפיקים במקביל: פיתוח כלכלי, הסדרת הבעלות על הקרקעות והסדרת ההתיישבות. היא מכירה בכך שההשקעה בקידום הצמיחה והפיתוח הכלכליים של האוכלוסייה הבדואית בנגב, היא צעד משלים מתחייב לפעולתה בתחום הקרקע והסדרת ההתיישבות, ומהווה נדבך חיוני להצלחת פעולתה הכוללת המכוונת להביא לשיפור משמעותי במצבם של הבדואים בנגב.

יצוין, כי ככל שיישום תוכנית הפיתוח יתבצע במקביל ליישום של הסדר בתחום הקרקע וההתיישבות, ובמידה וקרקע תירשם על שם בדואים במסגרת ההסדר, ישתלב הדבר עם יישום תוכנית הפיתוח וקידום מטרותיה שכן ניתן יהיה לנצל את הקרקע, בין היתר, למטרות תעסוקה ופיתוח כלכלי – על ידי שימוש בקרקע כערובה לקבלת הלוואות, על ידי ניצול הקרקע להקמת עסקים ובתי מלאכה, על ידי מסחר בקרקע ועל ידי ניצול כספים שיתקבלו במסגרת יישום הסדר כאמור למטרות פיתוח עסקי.

מדינת ישראל נמצאת כיום בצומת הכרעה ביחס לאוכלוסייה הבדואית בנגב. ממשלת ישראל מניחה כי פעולה משולבת, יעילה ונמרצת בשלושת האפיקים של פיתוח כלכלי, הסדרת הבעלות על הקרקעות והסדרת ההתיישבות תאפשר לאוכלוסייה הבדואית בנגב לעלות על 'דרך המלך' לצמיחה ולהתפתחות מתמשכים. אם עשור מהיום נתחיל לראות יותר בדואים מהנגב בעמדות מפתח באקדמיה, בתעשייה ובמגזר הציבורי, אם נראה נערים ונערות המקבלים חינוך ראוי ומתבססים בתעסוקה יציבה ומתגמלת, נדע שאנחנו רואים את ניצני ההצלחה של בחירה בדרך נכונה.

מטרות התוכנית המוצעת מקדמות גם את קווי היסוד של הממשלה המתייחסים להעמדת החינוך במרכז סדר העדיפויות הלאומי, לקידום הביטחון האישי של האזרחים, ליצירה ולשמירה על מקומות עבודה ולשיפור איכות החיים.

הצעת ההחלטה מיועדת להגדיר את יישובי הרשויות המקומיות הבדואיות שבנפת באר שבע של משרד הפנים, לרבות כל רשות מקומית בדואית שתקום במהלך תקופת התוכנית, ככל שתהיה כזו, כיישובים בעלי עדיפות לאומית בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-

2009 בנושא אזורי עדיפות לאומית. רכיבי הסיוע לפרט, הניתנים שלא במסגרת פיתוחו של יישוב, יינתנו לאוכלוסייה הבדואית המתגוררת בנפת באר שבע של משרד הפנים, לרבות האוכלוסייה הבדואית שבפזורה, שאינה מתגוררת בתחום שיפוטן של רשויות מקומיות בדואיות.

השיקול המרכזי שביסוד החלטה זו הוא הרצון לחזק את חוסנם הכלכלי והחברתי של יישובי הרשויות המקומיות הבדואיות שבנפת באר שבע ורמת השירותים שבהם (בהתאם לסעיף 151(ב)(2)). לכך מתווסף הצורך בצמצום פערים בין הבדואים תושבי הרשויות המקומיות ויישוביהן, לבין יישובים וקבוצות אוכלוסייה אחרים, וזאת בהתאם לסעיף 151(ב)(5) לחוק.

כאמור בהצעת ההחלטה, כל הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב מדורגות באשכול אחד שהוא האשכול הנמוך ביותר באשכולות החברתיים כלכליים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. כמו כן, הרשויות סובלות מקשיים בניהול המוניציפאלי כפי שבאים לידי ביטוי בהצעה. יכולתם של היישובים הבדואים לספק את צורכי היישובים מוגבלת ומתקיימים בהם מחסור ופער מתמידים בהספקת השירותים בתחומי החיים השונים, אל מול הצרכים הרבים.

המחלוקת בדבר סוגיית הבעלות בקרקעות בנגב, שהיא ייחודית למגזר הבדואי בנגב, משפיעה במישרין על היבטי פיתוח היישובים. מחלוקת זו מגבילה את יכולתם של היישובים הבדואים בנפה להתפתח, בשל תביעות בעלות המצויות בשטחי היישובים ומונעות פיתוח של שכונות למגורים ומבני ציבור בשטחן.

בנוסף, האוכלוסייה הבדואית בנגב סובלת מפערים משמעותיים, בפרט בתחומי החינוך, התעסוקה, התשתיות והרווחה הכלכלית.

בתחום החינוך, נכון לשנת 2005, 30.4% מקרב אוכלוסיית הבדואים בנגב בגילאי 18-66 לא למדו או לחילופין היו חסרי כל תעודה, זאת לעומת 2.7% בקרב היהודים. נכון לשנת 2009 חל שיפור מסוים במצב זה ו - 28.5% מהבדואים בנגב לא למדו או לחילופין היו חסרי כל תעודה – אך הפערים בינם לבין יתר האוכלוסייה עדיין גדולים.

גם המספר הממוצע של שנות הלימוד מלמד על פערים משמעותיים בין האוכלוסייה הבדואית ליתר האוכלוסייה: בשנת 2005 היה ממוצע שנות הלימוד של האוכלוסייה הבדואית בגילאי 18-66 בנגב 8.1 שנים בעוד ממוצע שנות הלימוד בקרב היהודים עמד על 13.4 שנים ושל הערבים (כולל בדואים) על 10.4. בשנת 2009 חל שיפור משמעותי במספר שנות הלימוד הממוצע של האוכלוסייה הבדואית בנגב והוא עמד על 11.9.

כמו כן, נכון לשנת 2005 3.7% מהבדואים בנגב בגילאי 18-66 היו בעלי תעודה אקדמית. זאת לעומת 25.1% בקרב היהודים בגילאים אלו. גם בנתון זה חל שיפור (משמעותי) ובשנת 2009, הגיע שיעור בעלי תעודה אקדמית ל - 7.1%. יחד עם זאת הפערים עדיין משמעותיים.

בהצעת ההחלטה מובאים מכלול נתונים נוספים המצביעים על פערים משמעותיים בתחומי החינוך והתעסוקה. במרבית המשתנים הללו היו הפערים בין גברים לנשים בקרב הבדואים בנגב גבוהים במיוחד (לטובת הגברים).

ניכר כי בתחומים מסוימים חל בשנים האחרונות שיפור במצבה של האוכלוסייה הבדואית בנגב, כפי שעולה מן הנתונים שהוצגו בהצעת ההחלטה ובדברי ההסבר לעיל, וסביר שהדבר הושפע בין היתר גם מהחלטותיה המקיפות הקודמות של הממשלה בתחום (ערב/15 וערב/40) שהופעלו בין השנים 2010 - 2003 במצטבר, ומהחלטות ממשלה נוספות שעסקו בתחומים ספציפיים (כגון בתחום התחבורה). יחד עם זאת, הפערים בין האוכלוסייה הבדואית בנגב לבין כל קבוצות האוכלוסייה האחרות בנגב, בכלל המדינה ואף ביחס למגזר הערבי - עדיין גדולים.

נתונים תומכי החלטה ומידע מחקרי

ר' נתונים כפי שהוצגו לעיל בסעיף 28 – עדיפות לאומית וכן בדברי ההסבר.

השפעות אפשריות להחלטה (כלכלה, חברה, סביבה וממשל)

להחלטה צפויות השפעות על המצב הכלכלי של האוכלוסייה הבדואית בנגב שעתידות לקבל ביטוי בין היתר בעלייה בשיעור המועסקים ככלל ובשיעור הנשים הבדואיות המועסקות בפרט, לגיוון במקומות התעסוקה בהם מועסקים הבדואים, לעלייה בשיעור ההתמדה של הבדואים בתעסוקה במקום עבודה מסוים ולעלייה בשיעור הבדואים המועסקים במשרות המחייבות כתנאי להן בתעודת השכלה (כולל אקדמית). כמו כן, בתחום ההשכלה צפויה ההחלטה להעלות את שיעור הזכאות לבגרות של התלמידים הבדואים וכן את שיעור הבדואים המחזיקים בתעודות בגרות העומדת בתנאי הסף לכניסה לאקדמיה, את שיעור התלמידים הבדואים המסיימים יב' כיתות, את ממוצע שנות הלימוד של הבדואים ובאופן ספציפי של נשים בדואיות. בנוסף, עתידה ההחלטה לגוון ולהעשיר את הפעילות החברתית והקהילתית ביישובים, בפרט של ילדים, בני נוער וצעירים. כן צפויה ההחלטה להביא לחיזוק של הביטחון האישי של התושבים ביישובים הבדואים. באופן רחב יותר - צפויה ההחלטה לקדם את ההשתלבות של האוכלוסייה הבדואית בכלכלה ובחברה הישראלית, ולסייע לפיתוח הכלכלי והחברתי בדרום כולו.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

1. שר האוצר – מסכים
2. שר התעשייה, המסחר והתעסוקה – טרם התקבלה עמדתו
3. שר החינוך – מסכים
4. שר התחבורה והבטיחות בדרכים – מסכים
5. שר הרווחה והשירותים החברתיים – טרם התקבלה עמדתו
6. שר הבינוי והשיכון – טרם התקבלה עמדתו
7. השר לפיתוח הנגב והגליל – מסכים
8. שרת החקלאות – מסכימה
9. שרת התרבות והספורט – מסכימה
10. שר הפנים – טרם התקבלה עמדתו
11. שר הביטחון – טרם התקבלה עמדתו
12. שר הבריאות – מסכים
13. השר לביטחון פנים – טרם התקבלה עמדתו
14. שר התשתיות – הרשות הממשלתית למים וביוב – מסכים

חלופות להצעת ההחלטה

לא רלוונטי

הזיקה שבין ההצעה לבין קווי היסוד של הממשלה

החלטה זו פועלת בזיקה מלאה לרביעי מבין קווי היסוד של הממשלה ה-32 "הממשלה תחתור לצדק חברתי על ידי צמצום הפערים החברתיים ומאבק בלתי מתפשר בעוני באמצעות חינוך, תעסוקה והגברת הסיוע לשכבות החלשות באוכלוסייה".

כמו כן מטרות התוכנית המוצעת מקדמות גם את קווי היסוד של הממשלה המתייחסים להעמדת החינוך במרכז סדר העדיפויות הלאומי, לקידום הביטחון האישי של האזרחים, ליצירה ולשמירה על מקומות עבודה, להגנה על איכות הסביבה ולשיפור איכות החיים.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 881 (ערב/15) מיום 25.9.03

החלטת ממשלה מס' 3956 (ערב/40) מיום 22.7.05

החלטה מס. 4088 של הממשלה מיום 14.09.2008

החלטה מס. 1210 של הממשלה מיום 10.01.2010

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב

מוגש על ידי ראש הממשלה

א' באלול, התשע"א
31 באוגוסט 2011

היועצת המשפטית

ירושלים, א' אלול, התשע"א

31 אוגוסט, 2011

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: תוכנית לקידום הצמיחה והפיתוח הכלכליים של האוכלוסייה הבדואית בנגב

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

מבוא

1. סעיף 151(א) לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009 (להלן: "החוק") קובע כי הממשלה רשאית להחליט כי אזור מסוים או יישוב מסוים הוא בעל עדיפות לאומית (להלן – "אזור עדיפות לאומית"); החלטה כאמור יכול שתהיה כללית ויכול שתהיה לגבי עניין מסוים או לתקופה מסוימת.
 2. סעיף 151(ב) לחוק קובע כי לצורך קבלת החלטה לגבי אזור או יישוב כי הוא בעל עדיפות לאומית, רשאית הממשלה לשקול שיקולים שונים ובכללם, חוסנו הכלכלי והחברתי של יישוב ורמת השירותים בו, והצורך בצמצום פערים בין האזור או היישוב לבין אזורים או יישובים אחרים או בין קבוצות אוכלוסייה תושבות האזור או היישוב לבין קבוצות אוכלוסייה אחרות.
 3. סעיף 152 לחוק קובע, בין היתר, כי הממשלה רשאית להחליט על מתן הטבות לאזור עדיפות לאומית בתחומי הפעילות השונים של הממשלה, ובמסגרת זו תחליט בדבר סוג ההטבות שיינתנו לאותו אזור, הדרכים או האמצעים למתן ההטבות, התקופה שבה יינתנו ההטבות ואמות המידה לנתינתן, והכל באופן ההולם את נסיבות העניין. כמו כן הסעיף קובע כי התחומים שבהם יינתנו הטבות לאזורי עדיפות לאומית לפי סעיף זה וכן סוגי ההטבות, הדרכים, האמצעים ואמות המידה לנתינתן והתקופות שבהן יינתנו, יכול שיהיו שונים לגבי אזורי עדיפות לאומית שונים.
 4. בהצעת ההחלטה מוצע להפעיל תוכנית חמש שנתית בשנים 2012 - 2016 לקידום הפיתוח והצמיחה הכלכליים של האוכלוסייה הבדואית בנגב ולקידום שילובם של האזרחים הבדואים בנגב בכלכלה ובחברה הישראלית אשר תכלול את הפעולות המפורטות בהצעה (להלן: "תוכנית הפיתוח" או "התוכנית").
- מוצע לקבוע כי ההחלטה תחול על כל האוכלוסייה הבדואית המתגוררת בנפת באר שבע של משרד הפנים וכי, בהתאם לפרק כ"ו לחוק בנושא אזורי עדיפות לאומית, הרשויות המקומיות הבדואיות שבנפת באר שבע של משרד הפנים, לרבות כל רשות מקומית בדואית שתקום במהלך תקופת התוכנית, ככל שתהיה כזו, יוגדרו כיישובים בעלי עדיפות לאומית לצורכי החלטה זו ולתקופת ביצוע תוכנית הפיתוח. בדברי ההסבר להצעת ההחלטה מובהר להסרת כל ספק כי רכיבי הסיוע לפרט, הניתנים שלא במסגרת פיתוחו של יישוב, יינתנו לאוכלוסייה הבדואית המתגוררת בנפת באר שבע של משרד הפנים, לרבות האוכלוסייה הבדואית בפזורה, שאינה מתגוררת בתחום שיפוטן של רשויות מקומיות בדואיות.

5. התוכנית נקצבה מראש לתקופה של חמש שנים, המסתיימת בסוף שנת 2016. משרד ממשלתי שיבקש להתחיל ביישום רכיבים מהתוכנית כבר בשנת 2011 יוכל לעשות כן בתנאים שנקבעו בהצעת ההחלטה (מבלי שהדבר ישפיע על מסגרת התקציב הכוללת).
יצוין כי סעיף 153 לחוק קובע הוראות ומגבלות לעניין ביטול החלטה בדבר אזורי עדיפות לאומית או הפחתת הטבות לפיה, אולם נראה כי מגבלות וסייגים אלו אינם חלים מקום בו החלטה נקצבה לכתחילה לפרק זמן מוגדר, באופן שיש בו משום קביעה מראש של מועד סיום התכונה וההטבות. במצב דברים זה ההחלטה תבוא לכלל סיום במועד שנקבע לכתחילה בהחלטת הממשלה. נראה כי כל פרשנות אחרת, שיש בה משום כבילה של יכולתה של הממשלה לקבוע תוכנית בת מספר שנים, תהא בלתי סבירה.

השיקולים לקביעת יישובי הבדואים בנגב כאזור עדיפות לאומית

6. בהתאם לאמור בהצעת ההחלטה, השיקול המרכזי שביסוד החלטה זו הוא הצורך בחיזוק חוסנם הכלכלי והחברתי של יישובי הרשויות המקומיות הבדואיות שבנפת באר שבע ורמת השירותים שבהם, בהתאם לסעיף 151(ב)(2) לחוק. לשיקול עיקרי זה מתווסף הצורך בצמצום פערים בין הבדואים תושבי הנגב לבין יישובים וקבוצות אוכלוסייה אחרים, וזאת בהתאם לסעיף 151(ב)(5) לחוק.
7. בהתאם לסעיף 151(ג) לחוק, החלטת הממשלה בדבר אזור עדיפות לאומית תהיה מנומקת ומבוססת על נתונים, ויפורטו בה מקור הנתונים והשיקולים שהביאו לקביעת היישוב כאזור עדיפות לאומית.
עיקרי הנתונים התומכים מובאים בפירוט בהצעת ההחלטה ובדברי ההסבר לה, באופן העולה בקנה אחד עם הוראות החוק.

תוכנית הסיוע

8. התוכנית המוצעת מיועדת לתת מענה רב תחומי לקשיים הניצבים בפני המגזר, כאשר מטרות התוכנית הן:
א. קידום העצמאות הכלכלית של הבדואים בנגב.
ב. חיזוק הרשויות המקומיות הבדואיות, ושיפור של מצבן הכלכלי ושל תנאי החיים בהן.
ג. חיזוק חיי החברה, את הקהילתיות ואת המנהיגות ביישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב.
9. התוכנית מיועדת, על פי המוצע, לפעול להשגת המטרות שלעיל תוך שימת דגש על השקעה בנשים ובצעירים, בפרט בתחומי התעסוקה וההשכלה, מתוך הכרה בכך שלקידום שתי קבוצות אלו תרומה מיוחדת להגברת הצמיחה והפיתוח הכלכליים של כלל האוכלוסייה הבדואית בנגב. רכיבי הסיוע ואופן תקצובם מפורטים בהרחבה בגוף הצעת ההחלטה, וכוללים בין היתר –
א. פעולות להעלאת שיעור התעסוקה של האוכלוסייה הבדואית בנגב תוך גיוון מקומות התעסוקה והגברת השילוב של המועסקים במשק הישראלי.
ב. קידום ההשכלה בקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב במטרה לתמוך בתעסוקתם.
ג. פיתוח תשתיות בדגש על תשתיות תומכות תעסוקה, השכלה וחברה.
ד. פעולות לחיזוק הביטחון האישי.
ה. פעולות לחיזוק ופיתוח חיי החברה, הקהילתיות והמנהיגות ביישובים והרחבת שירותי הרווחה.

10. יצוין כי בהתאם לסעיף 152 לחוק, על הממשלה לשקול, ככל שהדבר נוגע לעניין, ובאופן ההולם את נסיבותיו, את שיעור ההכנסות מתוך פוטנציאל ההכנסות של האזור או הישוב. בענייננו, ולנוכח הנתונים שביסוד הצעת ההחלטה נראה כי לא מתקיימות הנסיבות שבגין יש להביא בחשבון פרמטרים אלו.

כללי

11. מוצע לקבוע כי מטה היישוב לתוכנית להסדרת התיישבות הבדואית בנגב (שיוקם במשרד ראש הממשלה בהתאם להצעת החלטה בנושא הסדרת התיישבות הבדואים בנגב, המוגשת במקביל להצעה הנדונה, להלן - "מטה היישוב"), באמצעות ראש מטה היישוב, יהיה אחראי על יישום תוכנית הפיתוח. סמכויותיו ותפקידיו של מטה היישוב בהקשר זה פורטו בהצעת ההחלטה. כמו כן נקבע כי תוקם ועדת היגוי לתוכנית בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה, וכן ועדה מקצועית אזורית בראשות ראש מטה היישוב, אשר בה ישתתפו בין היתר ראשי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב.

12. במסגרת תהליכי יישום התוכנית, יכינו המשרדים הממשלתיים השונים תוכניות עבודה, אשר יובאו על ידי ראש מטה היישוב לאישור ועדת ההיגוי.

בעת הכנת תוכניות עבודה או עדכון ובעת הוצאתן אל הפועל יקבלו המשרדים, על פי הנדרש בנסיבות העניין, לווי משפטי מהיועצים המשפטיים של משרדיהם.

13. מימושם של כלי הסיוע על ידי משרדי הממשלה השונים יעשה בכפוף להוראות כל דין החל על העניין, ובכלל זה, בהקשרים הרלוונטיים, דיני התכנון והבניה.

מבלי לגרוע מכלליות האמור, מובהר כי פעולות שביצוען מחייב התקשרות עם צדדים שלישיים, ובכלל זה ההתקשרות המתוכננת עם הגוינט כאמור בסעיף 3(א)(1) להצעת ההחלטה, כפופים לאישור הגורמים המוסמכים בהתאם לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 ותקנותיו.

כמו כן, פעולות הנעשות בדרך של מתן תמיכות, ככל שיהיו, יעשו בהתאם למבחני תמיכה לפי סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (אם מדובר בתמיכות למוסדות ציבור) או בהתאם להוראות התכ"מ בנושא (אם מדובר בתמיכות לגופים אחרים).

14. יצוין כי כאמור בהצעת ההחלטה, תוכנית הפיתוח המעוגנת בהצעת ההחלטה מיועדת לאוכלוסייה הבדואית בנגב, זאת במובחן מהאוכלוסייה הבדואית בצפון, אשר יש לה מאפיינים מיוחדים אחרים ואשר עבורה אישרה הממשלה תוכנית פיתוח נפרדת, בהחלטת ממשלה מס' 3211 מיום 15.5.2011.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בשים לב לאמור לעיל בפרק ההיבטים המשפטיים, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

טיוות הצעת ההחלטה הועברה להתייחסות כל היועצים המשפטיים הרלוונטיים בחודש אפריל, ופעם נוספת בחודש מאי. טיוטה עדכנית הופצה אליהם ביום 28.8.2011 לקראת הבאת הצעת ההחלטה לאישור הממשלה.

היועצים המשפטיים של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, המשרד לביטחון פנים, המשרד לפיתוח הנגב והגליל, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד התרבות והספורט, משרד הפנים, והרשות להסדרת התיישבות הבדואים, והלשכות המשפטיות של משרד האוצר ומשרד הביטחון, אישרו כי אין

להם הערות להצעת ההחלטה בהיבטיה המשפטיים. היועצת המשפטית של המשרד להגנת הסביבה מסרה כי אין לה הערות בהיבטים המשפטיים, בכפוף לכך שמובהר שהצעת ההחלטה אינה מיועדת להחליף את הליכי התכנון על פי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965. עניין זה הובהר בחוות הדעת לעיל.

הערות היועצת המשפטית של משרד החינוך הוטמעו בהצעת ההחלטה.

הלשכות המשפטיות של משרד הרווחה והשירותים החברתיים ושל הרשות הממשלתית למים וביוב אישרו, ביחס לטיטות מוקדמות יותר של הצעת ההחלטה, כי אין להן הערות בהיבטים המשפטיים. עם זאת, בסעיפים הנוגעים למשרדים אלו חלו שינויים מסוימים בנוסח הסופי של הצעת ההחלטה, בתיאום עם גורמי המקצוע במשרדים.

היועץ המשפטי של משרד התעשיה, המסחר והתעסוקה מסר כי מכוון שהצעת ההחלטה אינה כוללת הקמת אזור תעשיה בצומת שוקת, יישובים מסוימים נותרים ללא מענה דומה לזה הניתן לשאר היישובים, באופן המעלה חשש לפגיעה אפשרית בשוויון בתוך המגזר הבדואי. בשל לוחות הזמנים להפצת הצעת ההחלטה לא ניתן היה להשלים את הבחינה באשר לשאלה אם הדבר מחייב, מבחינה משפטית, שינוי של הצעת ההחלטה בהקשר זה. ככל שיימצא, בעת גיבוש תוכניות העבודה ויישום ההחלטה, כי אכן הדבר עולה כדי מניעה משפטית, הרי שגורמי המקצוע במשרד ראש הממשלה מסרו כי, בשים לב להיקפו הגדול של התקציב לפעולות התמ"ת בהצעת ההחלטה (העומד על למעלה מ-330 מלש"ח) ניתן יהיה לשנות את התמהיל הפנימי בהחלטת הממשלה בכל הנוגע לפעולות התמ"ת על מנת לתת מענה לעניין זה במסגרת התקציבית של התוכנית. יצויין כי בהתאם להצעת ההחלטה, ועדת ההיגוי מוסמכת לאשר הסטות תקציביות בין תקנות תקציביות של משרדים שונים המפעילים את התוכנית, בכפוף להוראות כל דין. במידה ויתעורר הצורך בכך, אף ניתן יהיה להחזיר את הנושא להכרעת הממשלה.

יתר הלשכות המשפטיות לא העבירו הערותיהם עד למועד הפצת הצעת ההחלטה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעת ההחלטה:

לאור כל האמור לעיל, מאשרת כי אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

בברכה,
יעל כהן, ע"ד

סגנית בכירה ליועצת המשפטית

היבטים ביצועיים

נספח זה יצורף להצעות החלטה שבהן מרכיבים ביצועיים, מרכיבים של הנעת תהליכי עבודה או מרכיבים של שינוי באופן עבודת הממשלה

קידום הצמיחה והפיתוח הכלכליים של האוכלוסייה הבדואית בנגב	מטרת העל:	מטרות יעדים
<p>1. מטרות ההחלטה:</p> <p>א. לקדם את העצמאות הכלכלית, האישית והכללית, של האוכלוסייה הבדואית בנגב.</p> <p>ב. לשפר את תנאי החיים ביישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב.</p> <p>ג. לחזק את חיי החברה, את הקהילתיות ואת המנהיגות ביישובי הרשויות המקומיות הבדואיות בנגב.</p> <p>2. יעדי ההחלטה:</p> <p>א. העלאת שיעור התעסוקה של האוכלוסייה הבדואית בנגב תוך גיוון מקומות התעסוקה והגברת השילוב של המועסקים במשק הישראלי.</p> <p>ב. קידום ההשכלה בקרב הבדואים בנגב במטרה לתמוך בתעסוקתם.</p> <p>ג. פיתוח תשתיות בדגש על תשתיות תומכות תעסוקה, השכלה וחברה.</p> <p>ד. העלאת הביטחון האישי.</p> <p>ה. חיזוק ופיתוח חיי החברה, הקהילתיות והמנהיגות ביישובים והרחבת שירותי הרווחה.</p>	<p>מטרות ההחלטה:</p>	

תקציב	עלות תקציבית כוללת:				
	(לרבות הרשאה להתחייב או הפחתה של הכנסה, במלש"ח)				
	245.9	262.70	272.19	237.64	219.58
	2016	2015	2014	2013	2012

סיווג החלטה	תחום פעולה מרכזי:	חוץ וביטחון	חברה וכלכלה	נושאים אזרחיים
		ישראל והעם היהודי	תשתיות וסביבה	המגזר הציבורי
		אכיפת חוק	תרבות, סמלים וטקסים	אחר
	סיווג ראשי: (יש לבחור סיווג אחד)	החלטה ביצועית	החלטה להנעת תהליך	אופן עבודת הממשלה
		החלטה הצהרתית	החלטה על מינוי	חקיקה ממשלתית
		מתן אישור פורמאלי	שינוי החלטות קודמות	אחר
סיווגי משנה: (ניתן לבחור יותר מסיווג אחד)	החלטה ביצועית	החלטה להנעת תהליך	אופן עבודת הממשלה	
	החלטה הצהרתית	החלטה על מינוי	חקיקה ממשלתית	
	מתן אישור פורמאלי	שינוי החלטות קודמות	אחר	

היבטים ביצועיים

שלבי התארגנות:

פעולות נדרשות	מועד השלמה	גורם ביצוע אחראי
מינוי אחראי על תוכנית פיתוח במטה היישום ותחתיו רכז שטח	30.10.11	מנכ"ל משרד רה"מ
פתיחת תקנות ייעודיות לתוכנית הפיתוח במשרדי הממשלה שבתוכנית	30.9.11	ראש אגף תקציבים, משרד האוצר
מינוי ועדת היגוי	15.10.11	מנכ"ל משרד רה"מ
מינוי ועדה מקצועית אזורית	15.10.11	ראש מטה היישום
כינוס הוועדה המקצועית האזורית	30.10.11	ראש מטה היישום
הגשת תוכניות עבודה משרדיות לשנים 2011-2012 ליישום תוכנית הפיתוח לראש מטה היישום	10.10.11	המשרדים השותפים לתוכנית
אישור תוכניות עבודה משרדיות לשנים 2011-2012 בוועדת ההיגוי	15.10.11	מנכ"ל משרד רה"מ
בחירת גורם שיבצע את מחקר ההערכה	31.12.11	ראש מטה היישום
הקמת מנהלת לאזורית ביישובי מועצת אבו בסמה	28.2.12	מנכ"ל משרד התמ"ת

הגורם האחראי/המדווח הוא בעל תפקיד **אחד** בלבד, שקבע השר, בדרג מנכ"ל, ראש יחידת סמך, בעל סמכות על פי חוק או גורם אחר אשר הממשלה הסמיכה אותו לממש את ההחלטה או חלקים ממנה, וממנו יידרש דיווח על השלמת הפעולה בעתיד.

מדדי תפוקה ותוצאה:

תפוקות ההחלטה	ערך נוכחי	מועד (חודש ושנה)	יעד במועד	גורם ביצוע אחראי
מספר מרכזי התעסוקה החדשים שיוקמו במהלך תקופת התוכנית	0	30.9.16	6	מנכ"ל משרד התמ"ת
מספר הפונים שיטופלו בתוכנית במסגרת מרכזי התעסוקה החדשים	0	30.9.16	11,500	מנכ"ל משרד התמ"ת
מספר המעסיקים שיתווספו למעגל המעסיקים שמעסיקים בדואים בעקבות עבודת מרכזי התעסוקה החדשים שיוקמו	0	30.9.16	300	מנכ"ל משרד התמ"ת
פיתוח שלב ב' והמשך פיתוח באז"ת שגב שלום (70 דונם)	0	30.9.16	70	מנכ"ל משרד התמ"ת
השלמות פיתוח באז"ת ערוער (25 דונם)	0	30.9.16	25	מנכ"ל משרד התמ"ת
פיתוח אזורי תעשייה במועצה אזורית אבו בסמה (200 דונם)	0	30.9.16	200	מנכ"ל משרד התמ"ת
שיווק ופיתוח מגרשים ליזמים באז"ת עידן הנגב (300 דונם)	0	30.9.16	300	מנכ"ל משרד התמ"ת
מספר המעסיקים שיתווספו למעגל המעסיקים שמעסיקים בדואים באמצעות מסלול תמריצים למעסיקים	0	30.9.16	20	מנכ"ל משרד התמ"ת
מספר המשתתפים במסלול להכשרת הנדסאים בתקופת התוכנית בקרב האוכלוסייה הבדואית	0	30.9.16	500	מנכ"ל משרד התמ"ת
מספר מעונות היום החדשים שיופעלו בישובי התוכנית בתקופת התוכנית	0	30.9.16	3	מנכ"ל משרד התמ"ת
פתיחת מעון יום חדש בתל שבע והפעלתו		30.9.16	√	מנכ"ל משרד התמ"ת
מספר המשפחתונים החדשים שייפתחו בישובי התוכנית בתקופת התוכנית	0	30.9.16	כ - 270	מנכ"ל משרד התמ"ת
מספר הילדים מיישובי התוכנית שמסגרות שבהן הם שוהים ייכנסו לפיקוח במהלך תקופת התוכנית	0	30.9.16	כ- 700	מנכ"ל משרד התמ"ת
מספר בעלי העסקים והיזמים הבדואים שיטופלו ע"י הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים בתקופת התוכנית	0	30.9.16	450-600	מנכ"ל משרד התמ"ת
שטח מכלאות חדשות שיוקמו לעדרים בדודאים	0	30.9.16	250 דונם	מנכ"ל משרד החקלאות
שטח מכלאות חדשות שיוקמו לעדרים בחורה	0	30.9.16	80 דונם	מנכ"ל משרד החקלאות
תכנון והפעלת מיזמים חקלאיים באבו בסמה	0	30.9.16	5	מנכ"ל משרד החקלאות
הקמת תשתיות ביוב זמניות ביישובי אבו בסמה		30.9.16	√	ראש מילת"ב
מספר הלוואות שישלימו השכלה במהלך תקופת התוכנית	0	30.9.16	כ - 6000 אנשים מהם כ - 4,000 נשים לפחות	מנכ"ל, משרד החינוך

מספר מרכזי המצוינות החדשים לילדים בכיתות ב' – ו' שיפתחו במהלך תקופת התוכנית ביישובי הרשויות המקומיות הבדואיות	0	30.9.16	3	מנכ"ל משרד החינוך
מספר התלמידים החדשים שייקחו חלק בתוכנית לעידוד מצטיינים לתלמידי תיכון שהפעלתה תורחב לכל יישובי הרשויות המקומיות הבדואיות	350	30.9.16	650	מנכ"לית המשרד לפיתוח הנגב והגליל
מספר האבחונים החדשים לאיתור לקויות למידה שיבוצעו במהלך תקופת התוכנית	0	30.9.16	750	מנכ"ל משרד החינוך
מספר התלמידים החדשים שייקחו חלק בתוכנית לצמצום הנשירה במסגרת הרחבת הפעלתה בתוכנית הפיתוח	0	30.9.16	כ - 1,400 תלמידים	מנכ"ל משרד החינוך
מספר שעות התגבור התוספתיות שיינתנו לתלמידים בתוכנית לצמצום הפערים	0	30.9.16	35,000	מנכ"ל משרד החינוך
מספר בני הנוער שייקחו חלק בסדורי ידיעת הארץ ויבקרו ביחידות זה"ל בתקופת התוכנית	0	30.9.16	כ - 40,000	ראש האגף הביטחוני-חברתי, משרד הביטחון
מספר הילדים שייקחו חלק בקייטנות לילדי חיילים משוחררים בתקופת התוכנית	0	30.9.16	כ - 2,500	ראש האגף הביטחוני-חברתי, משרד הביטחון
מספר התחנות החדשות לבריאות המשפחה שייבנו ויופעלו במועצה האזורית אבו בסמה בתקופת התוכנית	0	30.9.16	2	משרד הבריאות
מספר מגרש הספורט המשולבים החדשים שייבנו במועצה האזורית אבו בסמה בתקופת התוכנית	0	30.9.16	7	משרד הבינוי והשיכון
מספר המבנים הרב תכליתיים החדשים שייבנו במועצה האזורית אבו בסמה בתקופת התוכנית	0	30.9.16	5	משרד הבינוי והשיכון
מספר היישובים שישולבו בתוכנית לחיזוק המנהיגות המקומית ביישוב (מהם אחד – מוא"ז אבו בסמה)	0	30.9.16	4	משרד הפנים
ביצוע עבודות לשיפור תשתיות לתחבורה ציבורית ביישובים		30.9.16	✓	מנכ"ל משרד התחבורה
ביצוע עבודות לשיפור תשתיות כבישים ובטיחות ביישובים		30.9.16	✓	מנכ"ל משרד התחבורה
הרחבת פעולת שירותי התחבורה הציבורית ביישובים		30.9.16	✓	מנכ"ל משרד התחבורה
הקמת והפעלת שירות אזורי להשמה חוץ ביתית לילדים ובני נוער בסיכון		30.9.16	✓	מנכ"ל משרד הרווחה
הקמת והפעלת שירות אזורי לצעירים בסיכון		30.9.16	✓	מנכ"ל משרד הרווחה
הפעלת שירות ניד במוא"ז אבו בסמה	0	30.9.16	1	מנכ"ל משרד הרווחה
הפעלת תוכניות טיפול ומניעה יישוביות חדשות ביישובי הרשויות המקומיות	0	30.9.16	1	מנכ"ל משרד הרווחה
מספר מרכזי הצעירים החדשים שיוקמו ביישובי התוכנית	0	30.9.16	2	מנכ"לית המשרד לפיתוח הנגב והגליל

מספר הצעירים הנוספים שישתלבו בשירות אזרחי במהלך תקופת התוכנית	0	30.9.16	100	מנכ"לית המשרד לפיתוח הנגב והגליל
מספר בני הנוער שייקחו חלק בפעילויות חינוך בלתי פורמאלי בתחום תנועות הנוער, המד"צים והמש"צים	0	30.9.16	כ - 3,400 בכל שנה	מנכ"ל משרד החינוך
מספר הילדים ובני הנוער שייקחו חלק בקייטנות במהלך חופשות הקיץ	0	30.9.16	כ - 1,600 בכל שנה	מנכ"ל משרד החינוך
מספר בני הנוער שייקחו חלק בחוגים ובקבוצות תחרותיות	0	30.9.16	כ - 1,500 בשנה	מנכ"ל משרד החינוך
מספר בני הנוער שייקחו חלק בחוגי ספורט ובקבוצות תחרותיות	0	30.9.16	14,970	מנכ"לית משרד התרבות והספורט
מספר הנשים שייקחו חלק במועדוני הליכה לנשים	0	30.9.16	2,340	מנכ"לית משרד התרבות והספורט
מספר הילדים הזכאים לסבסוד ממשרד התמ"ת, השוהים במסגרות אשר ייכנסו לפיקוח של משרד התמ"ת במהלך תקופת התוכנית	0	30.9.16	כ - 700	מנכ"ל משרד התמ"ת

תוצאות ההחלטה	ערך נוכחי	מועד (חודש ושנה)	יעד במועד	גורם מדווח
שיעור הפונים שישתלבו במעגל התעסוקה, מקרב הפונים למרכז התעסוקה החדשים	0	30.9.16	40% (כ - 6,700 איש)	מנכ"ל תמ"ת
שיעור הפונים למרכז התעסוקה מתוך אלו שהשתלבו בעבודה, ששיפרו את מצבם התעסוקתי והשכר שלהם	0	30.9.16	60%	מנכ"ל תמ"ת
שיעור המתמידים בעבודה לפחות שנה, מקרב הפונים למרכז התעסוקה שהושמו בעבודה	0	30.9.16	70%	מנכ"ל תמ"ת
שיעור מקבלי תעודות הכשרה בקרב המשתתפים בקורסי ההכשרות המקצועיות למבוגרים	0	30.9.16	70%	מנכ"ל תמ"ת
שיעור הזכאים לתעודה ממשותפת הכשרה להנדסאים	0	30.9.16	70%	מנכ"ל תמ"ת
מספר העסקים החדשים שיוקמו במהלך התוכנית	0	30.9.16	כ - 250	מנכ"ל תמ"ת
מספר העסקים שיורחבו במהלך התוכנית	0	30.9.16	כ - 125	מנכ"ל תמ"ת
מספר המועסקים הבדואים שיהנו מהטבות במסגרת "מסלול מעסיקים"	0	30.9.16	2,000	מנכ"ל תמ"ת
מספר מגדלי עדרי הבקר והצאן שיעבירו את עדריהם למכלאות דודאים לאחר הקמתן	0	30.9.16	כ - 100	מנהל מחוז דרום, משרד החקלאות
מספר מגדלי עדרי הבקר והצאן שיעבירו את עדריהם למכלאות חורה לאחר הקמתן	0	30.9.16	כ - 27	מנהל מחוז דרום, משרד החקלאות
מספר היזמים ובעלי העסקים הבדואים שיטופלו על ידי הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים	0	30.9.16	2,250- 3,000	מנכ"ל תמ"ת
מספר קורסי היזמות וניהול עסק שייפתחו ע"י הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים בשילוב הכשרות תעסוקתיות	0	30.9.16	60	מנכ"ל תמ"ת
שיעור הנשים שישתתפו בקורסי הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים	0	30.9.16	40%	מנכ"ל תמ"ת
מספר האמהות הבדואיות שישתלבו בעבודה שילדיהן שוהים במסגרות המפוקחות ע"י משרד התמ"ת	0	30.9.16	כ- 300	מנכ"ל תמ"ת
שיעור הלומדים במסגרת קורסי השלמת השכלה אשר יסגרו פערים ברמת הטרם יסוד והיסוד	0	30.9.16	70%	מנכ"ל משרד החינוך
מספר התלמידים הבדואים שישלימו תעודת בגרות במסגרת תוכניות לצמצום פערים	0	30.9.16	300	מנכ"ל משרד החינוך
שיעור התלמידים שישתתפו בהרחבת ההפעלה של תוכניות לצמצום הנשירה שסיימו את לימודיהם והגיעו להישגים חיוביים	0	30.9.16	80%	מנכ"ל משרד החינוך
השיפור השנתי הצפוי בתוצאות בחינות הבגרות ובמבחני המיצ"ב	0	30.9.16	3-5%	מנכ"ל משרד החינוך

מדדי תפוקה ותוצאה נדרשים בהחלטות ביצועיות אשר ההוצאה הכספית הכוללת בהן עולה על 30 מליון ש"ח; הגורם האחראי/המדווח הוא בעל תפקיד אחד בלבד, שקבע השר, בדרג מנכ"ל, ראש יחידת סמך, בעל סמכות על פי חוק או גורם אחר אשר הממשלה הסמיכה אותו לממש את ההחלטה או חלקים ממנה, וממנו יידרש דיווח על העמידה במדד בעתיד.

מועדי דיווח לממשלה על תפוקות ותוצאות:

דיווח חצי שנתי על כלל התפוקות

מחקר הערכה:

☒ יישום התוכנית ילווה במחקר הערכה על תוצאותיה והשלכותיה

☐ יישום התוכנית לא ילווה במחקר הערכה על תוצאותיה והשלכותיה

היבטים תקציביים

להחלטה אין עלות תקציבית ישירה.

להחלטה יש עלות תקציבית כמפורט בטבלה לעיל.

סכום (במלש"ח)					המשרד
2014	2013	2012	2011	2010	
					מקורות
					שימושים
					סה"כ הפחתה בהכנסות המדינה (במלש"ח):
					עלות תקציבית כוללת (במלש"ח):
					מתוכה: הרשאות להתחייב (במלש"ח):

בנוסף לכתוב לעיל, להחלטה יוקצו בהסכמת שר האוצר תקנות תקציביות ייעודיות כדלהלן:

מספר תקנה**	סכום (במלש"ח)					שם הסעיף, התוכנית והתקנה התקציבית	המשרד
	2012	2011	2010	2009	2008		

מספר תקנה**	סכום (במלש"ח)					שם הסעיף, התוכנית והתקנה התקציבית	תקני כוח אדם
	2012	2011	2010	2009	2008		